

شماره ۳۷۵

بریده جراید

از تاریخ: ۹۶/۰۴/۱۱ تا تاریخ: ۹۶/۰۴/۱۷

فهرست مطالب بریده جراید (شماره ۳۷۵)

عنوان مطلب	روزنامه	صفحه روزنامه	تاریخ چاپ
پیش به سوی شفافیت مالی	سایت تاجران	-	-
اجرای طرح کارت خرید با شیوه جدید	گسترش صمت	۴	۹۶/۰۴/۱۱
ادغام کار درستی بود	جهان صنعت	۷	۹۶/۰۴/۱۱
دست‌اندازه‌های صنعت نساجی ایران	دنیای اقتصاد	۳	۹۶/۰۴/۱۱
گره‌های نقل و انتقال سرمایه خارجی	گسترش صمت	۴	۹۶/۰۴/۱۲
۲ شرط جدید در طرح رونق تولید ۹۶	جهان صنعت	۷	۹۶/۰۴/۱۲
ذائقه ۹۵ سرمایه‌گذاران صنعتی	دنیای اقتصاد	۳	۹۶/۰۴/۱۲
معماری اقتصاد با اصلاح مرزهای سرمایه‌گذاری	گسترش صمت	۴	۹۶/۰۴/۱۳
راهکارهای کاهش رقابت بانک‌ها برای جذب منابع	جهان صنعت	۳	۹۶/۰۴/۱۳
اسکن تجارت ایران در صنعت	دنیای اقتصاد	۳	۹۶/۰۴/۱۳
ایجاد توازن با بازار پول و پوشش ریسک بازار سرمایه	گسترش صمت	۹	۹۶/۰۴/۱۴
گره کور خصولتی‌ها!	جهان صنعت	۳	۹۶/۰۴/۱۴
مثلث نجات اقتصاد ایران	دنیای اقتصاد	۳	۹۶/۰۴/۱۴
ضمانت؛ چتری برای رشد صادرات غیرنفتی	گسترش صمت	۴	۹۶/۰۴/۱۷
تلاش برای گسترش مبادلات جهانی	جهان صنعت	۳	۹۶/۰۴/۱۷
عوامل حذف کسب‌وکارها	دنیای اقتصاد	۳	۹۶/۰۴/۱۷

قابل ذکر است کلیه مطالب عنوان شده در فهرست فوق در سایت انجمن به نشانی www.aiti.ir در بخش «برگزیده نشریات» قابل رویت می باشد.

پیش به سوی شفافیت مالی

کشاورز

گروه اقدام مالی (FATF) در آخرین نشست خود در اسپانیا اعلام کرد لغو محدودیت‌های مالی علیه ایران را به مدت یک سال دیگر تمدید می‌کند. سال گذشته گروه اقدام مالی ایران را به طور آزمایشی برای یک دوره یک ساله از لیست سیاهش خارج کرده بود. تلاش های FATF به عنوان یک نهاد فرا ملی، بر مبارزه با اقدامات مربوط به پولشویی متمرکز بوده است. طی یک سال گذشته مخالفت هایی علیه همکاری ایران با FATF شده که متأسفانه اکثراً ناشی از انگیزه های سیاسی بوده است. همانطور که پیشتر نیز به نقل از دکتر زیباکلام اشاره کرده بودیم، بیشتر مخالفتها ناشی از این ترس بوده که همکاری با گروه اقدام مالی، راه سوء استفاده ها و انحصارگری های اقتصادی را ببندد. فراموش نکنیم که پیش از همکاریمان با گروه اقدام مالی، ایران در زمره کشورهای غیرهمکار و مسأله دار به حساب می آمدیم و جزء کشورهای بود که خطر پولشویی در آنها بالا بود. ولی خوشبختانه تلاش های بانک مرکزی برای شفافیت مالی و آغاز اصلاحات بانکی به ثمر نشست و کار گروه اقدام مالی تعلیق ایران را برای یک سال دیگر هم تمدید کرد.

بیانیه وزارت امور اقتصادی و دارایی تصمیم اخیر کارگروه اقدام مالی را ناشی از تعاملات جدی ایران با این گروه در جهت بیان توفیقات و اقدامات عملی انجام شده دانست. این بیانیه به اصلاحات در حوزه هایی همچون نظارت بر حوالجات الکترونیکی و نقل و انتقال فیزیکی ارز در مرزهای ورودی و خروجی کشور اشاره می کند که مورد استقبال FATF قرار گرفته است. البته بیانیه با استقبال از تصمیم اخیر گروه اقدام مالی تاکید می کند این اقدامات مثبت، رضایتمندی ایران را به دنبال نداشته و ما بر پیگیری موضوع تا تأمین کامل حقوق ملت ایران تاکید داریم.

کارشناسان تاجران نیز معتقدند مطالبه حقوق حقه ملت ایران در مجامع و نهادهای بین المللی و فراملی باید یکی از اصلی ترین تلاش های دیپلماتیک کشور باشد. نمونه موفق این تلاش ها را در امضای برجام و ورود کشور به دوران پساتحریم شاهد بودیم و اکنون این تلاش ها با ادامه اصلاحات در حوزه بانکی و مالی کشور، شرایط بازگشت اطمینان به بازار کسب و کار در داخل کشور را فراهم کرده و در ضمن با افزایش شفافیت و قانونمندی در نظام بانکی، در جلب هر چه بیشتر سرمایه گذاری خارجی و گسترش تعامل با شرکای منطقه ای و بین المللی موفق خواهیم شد.

ایران از سال ۲۰۰۸م در فهرست FATF قرار گرفته بود اما اکنون این نهاد از تعهد سیاسی کامل ایران برای رفع نقایص استراتژیک کشور در حوزه مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم ابراز خرسندی کرده است. در همین حال گروه اقدام مالی از تصمیم ایران برای دریافت کمک فنی در جهت اجرای برنامه عملیاتی نیز نموده است. البته اقدامات نظارتی ادامه خواهد یافت زیرا گروه اقدام مالی معتقد است که بدون وجود نظارت گروه های بین المللی، ریسک تأمین مالی تروریسم در ایران بالاست و این امر خطری برای سیستم مالی بین المللی محسوب می شود.

گروه اقدام مالی در آخرین گزارشش به توصیه شماره ۱۹ این گروه اشاره می کند که طی آن از موسسات مالی خواسته شده در خصوص ارتباطات تجاری و تراکنش های مالی مراحل کامل قانونی را رعایت کرده و در این مسیر از افراد حقیقی و حقوقی بهره ببرند. از دیگر توصیه های کارگروه، توجه به اصول و اهداف گروه اگمونت است. حدود ۱۵۰ کشور به واحدهای اطلاعاتی

مالی گروه اگمنت پیوسته اند که شامل سازمان های نظارتی دولت های مختلف است و با هدف ایجاد شفافیت بیشتر در خصوص انتقال پول میان کشورها فعالیت می کند. ایران عضو این گروه نیست و خوب است تلاش ها برای تعامل با این گروه افزایش یابد.

اثرات مثبت اقدامات بانک مرکزی را در فضای کسب و کار داخلی کشور هم می توان به وضوح مشاهده کرد. برای مثال تازه ترین آمار از مبادلات چک نشان می دهد که با وجود افزایش استفاده از چک در مبادلات اقتصادی، میزان چک های برگشتی در سال ۹۵ با کاهش ۸ درصدی رو به رو بوده است. بسیاری از کارشناسان عمده ترین دلیل این مساله را افزایش نظارت بانک مرکزی و افزایش سرعت گردش نقدینگی که ناشی از رشد اقتصادی است عنوان می کنند و بر این باورند این مساله، سیگنالی مثبت از وضعیت اقتصادی است. محمدقلی یوسفی اقتصاددان و استاد دانشگاه علامه با بیان اینکه کاهش چک های برگشتی در اقتصاد جای امیدواری دارد گفت: این موضوع نشان دهنده کاهش تعداد متغیرهای منفی در اقتصاد کشور است.

انشالله با ادامه همکاری ها با گروه اقدام مالی، تسهیل روابط بانکی ایران بیش از پیش فراهم شود. همانطور که محمدرضا جمشیدی، دبیر کل کانون بانک های خصوصی گفته است: استقرار شفافیت در نظام پولی و بانکی پیشنیاز توسعه روابط مالی با کشورهای جهان است. جمشیدی با بیان اینکه پس از اجرای برجام انتظار میرفت روابط بانکی ایران با نظام بین المللی به شرایط پیش از تحریم ها برگردد، گفت: یکی از موانع در این مسیر، قرار گرفتن نام ایران در فهرست سیاه گروه اقدام مالی بود. اکنون ما یک سال دیگر فرصت داریم تا با قدرت اصلاحات بانکی و مالی را ادامه دهیم و شاهد ثمرات این اصلاحات هم در محیط کسب و کار داخل کشور و هم در جذب سرمایه گذاری خارجی باشیم. در فضای پساتحریم که شرایط برای تعامل با شرکای خارجی مهیاست، شفافیت مالی و همکاری نزدیک با نهاد های بین المللی نظارتی از اهمیت بیشتری برخوردار است. حمید بعیدی نژاد، سفیر ایران در بریتانیا در صفحه تلگرامی اش نوشته، تصمیم FATF امکان توسعه روابط بانکی و مالی کشورهای اروپایی و اقتصادهای بزرگ با ایران را که یکی از اهداف عمده برجام می باشد، تضمین کردند. همانطور که حسین سلیمی، عضو هیئت نمایندگان اتاق ایران، اشاره کرده، پیش از برجام موسسات مالی ما به دلیل وجود تحریم ها امکان اجرایی کردن مقررات FATF را نداشتند ولی در یک سال گذشته، بانک ها تقریباً ۳۰ تا ۴۰ درصد مسیر را رفته اند و قوانین را اعمال می کنند. در سالی که تولید و اشتغال نام گرفته، شفافیت و قانونمندی نظام بانکی در راستای جذب بهتر سرمایه گذاری خارجی و ایجاد فرصت های شغلی جدید عمل خواهد کرد. پیشتر محسن بهرامی ارض اقدس، عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران گفته بود در بحث پیوستن به FATF باید بپذیریم که این امر یک ضرورت است، آنچنان که حتی ورود سرمایه گذاران خارجی هم به نوعی با آن پیوند می خورد. بانک مرکزی باید با روشنگری و تاکید بر دستاوردهایی که همکاری با گروه اقدام مالی داشته، بر افزایش این همکاری ها پافشاری کند. همانطور که برجام دستاورد همکاری قوای مختلف کشور برای صیانت از منافع ملی بود، تعامل با نهادهایی همچون گروه اقدام مالی نیز باید به دور از منافع جناحی و با تمرکز بر منافع ملی پیگیری شود تا سال ۹۶ نه تنها در نام بلکه در عمل هم به سال تولید و اشتغال بدل شود.

وزیر صنعت، معدن و تجارت در نشست‌ی به مناسبت روز «صنعت و معدن» با اشاره به مصوبه شورای پول و اعتبار در سال ۹۶ مطرح کرد اجرای طرح کارت خرید با شیوه جدید

منیر حضوری؛ به مناسبت فرارسیدن ۱۰ تیر روز «صنعت و معدن» محمدرضا نعمت‌زاده وزیر صنعت، معدن و تجارت با حضور چند تن از اهالی خانه صنعت و معدن میزبان خبرنگاران بود.

محمدرضا نعمت‌زاده، ضمن خیر مقدم و تشکر از اصحاب رسانه در این نشست خبری گفت: وقتی دولت یازدهم کار خود را در سال ۹۲ آغاز کرد شرایط خاصی در کشور حاکم بود. به طوری که با رکود و تورم مواجه بودیم و در نتیجه خیلی از طرح‌ها و واحدهای صنعتی متوقف شده بودند. بخش عمده‌ای از مشکلات به سال‌های تحریم و بخشی هم به اقدامات دولت قبل مربوط بود. در این روند بیش از ۱۲ هزار واحد صنعتی متوقف شده بودند که بیشتر آنها مربوط به دولت قبلی و تعدادی نیز مربوط به دولت‌های قبل‌تر بود. او با اشاره به ماشین‌آلات و تجهیزات فرسوده واحدهای تولیدی اظهار کرد: مسئله دیگر به کهولت ماشین‌آلات و تجهیزات واحدهای تولیدی برمی‌گردد، واحدهایی که ۷۰ سال کار کرده و ۱۰ سال متوقف شده بودند. باور دارم اگر سهامداران همت کنند این واحدها باید به سمت نوسازی و بازسازی پیش بروند. به این ترتیب باید صنعت و فعالیت‌های صنعتی را به روز نگه داریم چراکه در غیراین صورت رقابت‌پذیری را از دست خواهیم داد. نعمت‌زاده با اشاره به اینکه در ابتدای دولت، رشد منفی سرمایه‌گذاری تا حدود ۴۰ درصد داشتیم، گفت: در آن زمان نه تنها با رشد منفی مواجه بودیم بلکه هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری جدیدی نمی‌شد اما در حال حاضر رشد سرمایه‌گذاری به بیش از ۸ درصد افزایش یافته است.

تمدید طرح رونق تولید و تمرکز بر اشتغال

نعمت‌زاده با بیان اینکه سعی کرده‌ایم اغلب طرح‌ها و واحدها را فعال کنیم، اظهار کرد: در ۴ سال گذشته نزدیک به ۲۰ هزار طرح صنعتی و معدنی جدید تکمیل شده است. همچنین در این زمینه توانسته‌ایم برای حدود ۳۰۰ هزار نفر اشتغال ایجاد کنیم و حدود ۷۰ هزار میلیارد تومان نیز سرمایه‌گذاری شده است. او با اشاره به طرح رونق تولید گفت: در سال گذشته برای حمایت بیشتر از صنایع کوچک و متوسط بیش از ۲۵ هزار واحد صنعتی و کشاورزی توانستند از تسهیلات بانکی استفاده کنند. واحدهایی که در گذشته به بهره‌برداری رسیده یا متوقف شده بودند یا با ظرفیت کمی کار می‌کردند توانستند فعال شوند. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اعلام این مطلب که برای امسال هم طرح رونق قرار است تجدید شود، تصریح کرد: با توجه به ابلاغیه بانک مرکزی به نظام بانکی کشور این سیستم دوباره فعال شده است. براساس آمار و اطلاعات تاکنون حدود ۱۹۰۰ واحد صنعتی در این باره نام‌نویسی کرده‌اند. به این ترتیب این اقدامات نشان از حمایت از صنایع کوچک و متوسط دارد.

حمایت از اصناف تولیدی و خدماتی

نعمت‌زاده اظهار کرد: امسال با نوسازی و بازسازی اصناف تولیدی و خدماتی روبه‌رو خواهیم شد. تمرکز بر این است که صنایع تولیدی و خدماتی کشور برای نوسازی و بازسازی از تسهیلات لازم بهره‌مند شوند. ما با هدف افزایش کارآیی و بهره‌وری، کاهش شدت مصرف انرژی و توسعه صادرات قرار است شیوه‌نامه‌های لازم را تهیه و به تمامی استان‌ها ابلاغ کنیم. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به بحث تولید افزود: خوشبختانه در بسیاری از زمینه‌ها شاهد افزایش تولید هستیم. او به طور مثال به آمار ۳ ماهه تولید خودرو اشاره کرد و گفت: در ۳ ماهه اول امسال شاهد حدود ۱۴ درصد رشد تولید خودرو نسبت به ۳ ماهه سال گذشته هستیم. همچنین با وجود اینکه در بخش ساخت‌وساز با کاهش روبه‌رو بوده‌ایم اما به دلیل تشویق تولیدکنندگان به صادرات حتی در زمینه مصالح ساختمانی هم نسبت به سال گذشته افزایش تولید داشته‌ایم. نعمت‌زاده در پاسخ به این سوال که وضعیت تولیدکننده‌های کاتالیست در کشور چگونه است، اظهار کرد: یکی از اهداف ما در بخش صنایع شیمیایی حمایت از واحدهای دانش‌بنیان است. در دوران تحریم و جنگ شرکت‌های خارجی به ما کاتالیست نمی‌دادند و ما با مشکل روبه‌رو بودیم. خوشبختانه امروز در برخی زمینه‌ها در این حوزه به خودکفایی رسیده‌ایم. امیدوارم در آینده به یکی از واحدهای صادرکننده در این بخش تبدیل شویم.

اهمیت ادغام وزارت بازرگانی با صنایع و معادن از نظر محتوایی

نعمت‌زاده درباره لایحه تفکیک وزارت بازرگانی از وزارت صنایع و معادن، گفت: زمانی که بحث ادغام مطرح شد ما خدمت مرحوم آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی رسیدیم و ایشان هم مطرح کردند که این عمل باید به صورت موردی مدنظر قرار گیرد چراکه اگر یک مرتبه این اقدام انجام شود مشکل‌آفرین خواهد بود. در راستای کوچک‌سازی دولت در حال حاضر می‌بینیم که ۴ وزارتخانه ادغام شده‌اند. در ارتباط با صنعت و معدن زمانی که سیاست‌گذاری می‌شود باید یک نهاد تصمیم‌گیرنده وجود داشته باشد و یک جا تصمیم‌گیری شود. علاوه بر این تجارت بخشی از صنعت و صنعت نیز بخشی از تجارت است بنابراین اگر از تولید ملی حمایت کنیم، ادغام بجا بوده است. او تأکید کرد: از همه مهم‌تر بحث محتوایی ادغام بوده و باید گفت که نتایج ادغام به تدریج خود را نشان می‌دهد. تا قبل از این دولت بیشتر تجمیع انجام داده و حتی احکام کارمندان نیز به صورت قبلی باقی مانده بود. بنابراین ما برخی از ساختمان‌ها را تجمیع و جابه‌جا کردیم و احکام را نیز با یکدیگر ادغام کردیم. او با بیان اینکه نتایج ادغام به تدریج خود را نشان می‌دهد، ادامه داد: در قالب تعرفه‌ها ما ۱۵ ردیف تعرفه داشتیم که دولت درخواست کرد ما آن را به ۶ طبقه کاهش دهیم. امروز توانستیم آن را به ۸ طبقه برسانیم و بنا به دلایلی در همین عدد متوقف شدیم. در بسیاری از کشورها این عدد به حدود ۲ می‌رسد که نشان از بروکراسی اداری کمتر و گمرک روان‌تر دارد. در کشور ما گاهی کالایی با تغییر شکل از چندین تعرفه برخوردار شده که این خود منشا فساد است. وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: در پایان سال ۱۳۹۱ انتزاع برخی وظایف از وزارت صنعت، معدن و تجارت به وزارت جهاد کشاورزی انجام شد اما آن طرح اجرا نشد که دولت یازدهم بنا به خواست مجلس شورای اسلامی آیین‌نامه را تهیه و مصوب کرد. بنابراین، این مسئله در حال حاضر ناهماهنگی‌هایی را بین وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت جهاد کشاورزی ایجاد کرده و چون مسئولیتی واگذار شده است وزارت صنعت، معدن و تجارت نمی‌تواند دخالتی داشته باشد، امیدواریم این مشکل در آینده برطرف شود.

نقش وزارت صنعت و معدن در برنامه اشتغال

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اهمیت اشتغال و سیاست‌گذاری‌ها با توجه به شعار امسال از سوی رهبر معظم انقلاب گفت: بر اساس پیش‌بینی‌ها این وزارتخانه برنامه ایجاد سالانه ۴۰۰ تا ۴۵۰ هزار شغل را در حوزه‌های مختلف دارد. این عدد معادل نیمی از کل اشتغال پیش‌بینی شده در برنامه ششم است و سعی کرده‌ایم الزاماتی نباشد که از برنامه ششم و بودجه مشخص شده خارج شویم. او ادامه داد: از جمله مواردی که در حوزه اشتغال مولد خواهد بود، راه‌اندازی حدود ۶۰۰۰ طرح نیمه‌تمام با ۶۰ درصد پیشرفت بوده که در ۳ ماهه اول امسال بیش از ۱۱۰۰ مورد آن تحقق پیدا کرده و پروانه بهره‌برداری گرفته‌اند. در حوزه تولید و خدمات بیش از ۲۰۰ هزار فرصت شغلی پیش‌بینی شده است. در بخش معدن پیش‌بینی‌ها کمتر از این است اما در آن حوزه هم با معادنی که در حال راه‌اندازی است و افتتاح خطوط فرآوری امیدواریم که اشتغال مناسبی اتفاق بیفتد. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اشتغال فارغ‌التحصیلان ابراز کرد: بر اساس برنامه‌ریزی و امکانات موجود فرصت شغلی برای ۲۰۰ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی وجود دارد. البته مستلزم آن است که دولت کمک‌هایی را به تولیدکنندگان و کارآفرینان کند. با توجه به تعداد بالای افراد فارغ‌التحصیل و جوان نیاز داریم که طرح‌های ضربتی دیگری نیز داشته باشیم.

لزوم شکل‌گیری یک اتحادیه مستقل

نعمت‌زاده با اشاره به اینکه کسب و کارهای مجازی در کشور حدود یک درصد هستند، گفت: در خیلی از کشورها کسب و کار مجازی حدود ۲۰ درصد است اما این رقم در کشور ما یک درصد است که امیدواریم در افق چشم‌انداز وضعیت خود را به ۲۰ درصد برسانیم. او با بیان اینکه بیشتر کسانی که در این حوزه کار می‌کنند افراد تحصیلکرده و باسواد هستند به طور مثال به اسنپ اشاره کرد و گفت: اسنپ به عنوان یک کسب و کار مجازی توانسته در کشور رونق پیدا کند. هرچند در همان ابتدا برخی از این مسئله گله داشتند که به طور مثال می‌توان به اتحادیه تاکسیرانی اشاره کرد. البته ما در این حوزه دخالت کردیم و این افراد توانستند پروانه فعالیت دریافت کنند. نعمت‌زاده با اشاره به اینکه لازم است یک اتحادیه مستقل برای کسب و کارهای مجازی تشکیل شود، ابراز کرد: به نظر من کسانی که این کسب و کارها را دارند خود دور هم جمع شده و یک اتحادیه مستقل تشکیل و بعد ضوابط آن را به ما دهند تا ما آن را بررسی و تایید کنیم.

خودروی ۲۰۰۸ نرخ نهایی ندارد

نعمت‌زاده در ادامه نشست در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چرا با وجود اعلام قیمت‌هایی از خودروی ۲۰۰۸ و این خودرو از تسهیلات گمرکی نیز برخوردار شد، در نهایت پیش‌فروش آن ۶۰ میلیون تومان شد در حالی که قیمت‌هایی با حدود نرخ نهایی ۷۰ و ۹۰ میلیون تومان روی آن مطرح شده بود، گفت: در حقیقت موضوع خودروی ۲۰۰۸ ارتباط مستقیم با وزارت صنعت، معدن

و تجارت ندارد بلکه طرف حساب مشتریان و بخش متصدی تولید این خودرو یک شرکت بزرگ و با سابقه است. از طرف دیگر خودروی ۲۰۰۸ نخستین تولید سرمایه‌گذاری مشترک پژو و ایران‌خودرو است که امیدواریم بعد از این همکاری‌های بیشتری نیز اتفاق بیفتد. او درباره پیش‌فروش این خودرو نیز گفت: نمی‌توان برای نخستین سری تولید خودرو تیراژ بالایی را به تولید رساند، چراکه مسائلی همچون قطعه‌سازی آن هنوز به طور کامل راه نیفتاده و ما هم برای حمایت از تولیدات داخلی به هیچ‌وجه قصد نداریم خط تولید این خودرو تبدیل به خط مونتاژ شود و منتظریم تا قطعه‌سازان بتوانند توانایی لازم برای ورود به بازار آن و متعاقباً سرعت دادن به خط تولید خودرو را به دست آورند.

شورای نظارت قیمت‌گذاری نکند

وزیر صنعت، معدن و تجارت درباره مشکل عرضه در زمان پیش‌فروش گفت: اتفاق خاصی در زمان پیش‌فروش این خودرو نیفتاد. تنها مشکلی که با آن روبه‌رو بودیم موضوع کمبود تعداد تولیدات و بالا بودن متقاضیان خرید بود که تا پایان سال مشکل خط تولید برطرف شد و عرضه و تقاضا در بازار تمدید می‌شود. نعمت‌زاده در ادامه عنوان کرد: ورود شورای رقابت به حوزه قیمت‌گذاری متأسفانه میراثی است که از دولت قبل به جای مانده و این در حالی است که ما اعتقاد داریم بازار خودرو انحصاری نیست و نباید نرخ صعودی برای آن تعیین کرد که در این میان عده‌ای از این قیمت‌گذاری منتفع شوند. باور دارم که نرخ باید در عرضه و تقاضای بازار به دست بیاید.

قطر و تحریم‌های بیروح

نعمت‌زاده در پاسخ به سوال خبرنگار شبکه الجزیره و نگرانی از ضعف کمک‌های ارسالی ایران به قطر گفت: ما برای تامین کالاها و همکاری با قطر در زمینه صدور خدمات فنی، کالای زیرساخت و عمرانی در خدمت قطر هستیم. جای تأسف است که کشوری مثل قطر از سوی همسایگان خود تحریم شده و این در حالی است که تحریم جمهوری اسلامی ایران نیز پیش از این نشان داد که چنین راهکارهایی درست نیست. او ادامه داد: با توجه به اینکه قطری‌ها میزبانی جام جهانی ۲۰۲۲ را پیش رو دارند، ایران در زمینه تامین کالا و محصولات مورد نیاز این کشور همکاری‌های لازم را در دستور کار قرار می‌دهد. سال گذشته به میزان ۱۰۰ میلیون دلار صادرات از ایران به قطر مدنظر قرار گرفت. در هر حال باید قطری‌ها از تحریم‌های پوچ و اهمه‌ای نداشته باشند و ایران نیز با توجه به نیاز قطری‌ها در تامین منابع و محصولات کوتاهی نخواهد کرد.

آخر عمر تولید پراید تا سال ۹۷

وزیر صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به سوالی مبنی بر زمان توقف خط تولید پراید اعلام کرد: زمانی که دولت روی کار آمد بیش از ۷۰ درصد تولیدات شرکت سایپا مربوط به پراید بود اما در سال ۱۳۹۵ این رقم به ۳۴ درصد کاهش یافت و در امسال نیز به ۲۸ درصد می‌رسد یعنی تولید انواع دیگر خودرو افزایش یافته و ما باید بدانیم توقف یکباره خودرو موجب به هم ریختن بازار می‌شود. بنده به شخصه فکر می‌کنم که اواخر سال ۱۳۹۷ پایان عمر پراید را خواهیم داشت. او در پاسخ به سوالی مبنی بر قرارداد خودرویی رنو و ایدرو و علت طولانی شدن روند امضای قرارداد خاطرنشان کرد: بهتر است این سوال از ایدرو پرسیده شود اما کار در حال پیشرفت است و ۶۰ درصد سرمایه‌گذاری رنو مدنظر قرار می‌گیرد که در قراردادهای قبلی ۵۰ - ۵۰ بوده است. یکی از علل طولانی شدن قرارداد رنو و ایدرو به این دلیل است که ما در قراردادهای قبلی دقت لازم را نداشته‌ایم و این بار مواردی مانند وصل شدن قطعه‌سازان ایرانی به کل زنجیره تولیدات جهانی از جمله مسائل مورد توجه بوده و قرار است تعداد قطعه‌سازان به دو برابر افزایش یابد. او در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر فروش حواله خودروی ۲۰۰۸ در برخی سایت‌ها با رقم ۶۵ و ۷۵ میلیون تومان تصریح کرد: هرکس این اقدام را انجام داده سرش کلاه رفته است زیرا با توجه به شرایطی که ایران خودرو به منظور جلوگیری از سوءاستفاده‌ها مدنظر قرار داده نمی‌توان حواله را جابه‌جا کرد و به هیچ عنوان تحویل خودرو به نام کسی که دست دوم آن را خریداری کرده مدنظر نیست. طرح کارت اعتباری خرید کالای ایرانی نعمت‌زاده در پاسخ به سوالی مبنی بر چند و چون طرح جدید کارت اعتباری خرید کالای ایرانی بیان کرد: در مصوبه امسال ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی بندی آمده و باید بازنگری‌هایی در زمینه طرح کارت اعتباری خرید کالای ایرانی کرد.

بنده هفته قبل به بانک مرکزی ابلاغیه‌ای را ارائه کردم و این بانک نیز ابلاغیه مربوط را به بانک‌های عامل ارسال می‌کند. سال گذشته قرار بود به نرخ خاصی کارت اعتباری مدنظر باشد و بانک مرکزی خط اعتباری ارائه کند اما به دلایل مختلفی از این کار خودداری شد. در سال جدید با روش مناسب‌تری کارت اعتباری خرید کالای ایرانی مدنظر قرار می‌گیرد و با نرخ رسمی مصوب شورای پول و اعتبار و تخفیفی که واحدهای تولیدی می‌دهند کار پیش خواهد رفت .

گشایش ۲ میلیارد یورو ال سی برای ۷ طرح فولادی

نعمت‌زاده با اشاره به اینکه ۷ طرح ۸۰۰ هزار تنی فولاد به دلیل مشکلات مالی و تخصیص نیاقتن فاینانس مورد نیاز در دولت قبل راکد شده بود، عنوان کرد: دولت یازدهم بخش خصوصی را وارد این طرح‌ها کرد و حدود ۲ میلیارد یورو ال سی برای این ۷ طرح گشایش یافت. پروژه فولاد شادگان تکمیل شده و فولاد نیریز و میانه در حال راه‌اندازی هستند که در امسال به صورت رسمی افتتاح می‌شوند. دو طرح گندله‌سازی فولاد مبارکه و سنگان با ظرفیت ۵ میلیون تن به زودی راه‌اندازی می‌شوند. وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه در ابتدای دولت یازدهم حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن صادرات انواع فولاد داشتیم که این رقم در سال گذشته به ۴ میلیون و ۸۰۰ هزار تن رسید، گفت: امسال پیش‌بینی می‌شود بیش از ۶ میلیون تن انواع فولاد صادر کنیم.

نرخ سود مشارکت پیش‌فروش خودرو ۲ درصد بالاتر

نعمت‌زاده همچنین در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر تعیین میزان نرخ سود مشارکت خرید پیش‌فروش خودرو اظهار کرد: بانک مرکزی به آگهی‌های پیش‌فروش اعتراض داشت و ما نیز اعلام کردیم که در این زمینه شیوه‌نامه‌ای وجود ندارد. در نهایت پیشنهادی ارائه و ماه گذشته توافقاتی انجام شد و در شورای پول و اعتبار نیز در دستور کار قرار گرفته است. او در پایان گفت: هرچند قبل از ابلاغ مصوبه خواستار اجرای این مورد شدیم اما به ظاهر در جلسه هفته پیش رو تعیین نرخ سود مشارکت خرید پیش‌فروش خودرو در دستور کار قرار می‌گیرد که به تایید بانک مرکزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز رسیده است. همچنین محمد رضا فیاض معاون برنامه‌ریزی وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به بزرگداشت چنین روزی اظهار کرد: برای نخستین بار در سال ۱۳۷۶ بنا به پیشنهاد وزیر صنعت آن زمان یعنی آقای نعمت‌زاده روز ۱۰ تیر در تقویم عمومی کشور به عنوان روز صنعت ثبت شد. هدف از بزرگداشت چنین روزی تعیین یک روز مشخص برای صنعت و همچنین تجلیل از زحمات رئیس‌جمهور آن زمان یعنی مرحوم آیت‌الله هاشمی رفسنجانی بود. او گفت: امروز ۲۱ سال از آن روز می‌گذرد و با همکاری اعضای ستاد برگزاری و ۹ تشکل صنعتی و معدنی کشور این سالروز را گرامی می‌داریم. او با اشاره به تلاش‌های اعضای این ستاد برگزاری از اسفند سال گذشته تا امروز ابراز کرد: آنچه در ۱۷ تیر قرار است از آن تجلیل و رونمایی شود، در واقع نشان دادن کارنامه بخش صنعت و معدن به صنعتگران با حضور پیشکسوتان، منتخبان صنعت و معدن و کارآفرینان است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به بیانات رهبر معظم انقلاب در سال ۹۶ و شعار امسال تاکید کرد: محور اصلی این بزرگداشت توجه به اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال است. امیدواریم بتوانیم از بخشی از زحمات صنعتگران و معدنکارانی که موفق شده‌اند در حوزه خود دستاوردهایی برای کشور به ارمغان آورند، قدردانی کنیم.

روزنامه جهان صنعت / یکشنبه ۹۶/۰۴/۱۱ شماره ۳۶۶۸ صفحه ۷

وزیر صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به «جهان صنعت»:»

ادغام کار درستی بود

صفحه صنعت و معدن: جهان‌صنعت- وزیر صنعت، معدن و تجارت با اعلام حمایت از صنایع کوچک و متوسط، از دو طرح جدید با کمک بانک مرکزی و ستاد اقتصاد مقاومتی در این حوزه به منظور حمایت مالی از اصناف و دیگری نوسازی صنایع کوچک با هدف افزایش کارایی و بهره‌وری و بهینه‌سازی مصرف انرژی خبر داد. همچنین وزیر صنعت ضمن بیان اینکه ادغام وزارت بازرگانی با صنایع و معادن بجا بوده است، اعلام کرد که خودروی ۲۰۰۸ هنوز قیمت نهایی ندارد. همچنین در زمینه فروش حواله این خودرو با رقم‌های ۶۵ و ۷۵ میلیون تومان باید گفت که هرکس این اقدام را انجام داده سرش کلاه رفته است، چراکه با توجه به شرایطی که ایران خودرو به منظور جلوگیری از سوءاستفاده‌ها مدنظر قرار داده، نمی‌توان حواله را جابه‌جا کرد و به هیچ عنوان خودرو تحویل یا به نام کسی که دست‌دوم خریداری کرده است، نمی‌شود. محمدرضا نعمت‌زاده دیروز در نشست خبری به همراه محمدرضا فیاض، معاون توسعه مدیریت، منابع و امور استان‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت که

در محل ساختمان این وزارتخانه و به مناسبت روز ملی صنعت و معدن برگزار شد، اظهار کرد: زمانی که دولت یازدهم کار خود را آغاز کرد شرایط خاصی بر کشور حاکم بود و با رکود و تورم بسیار بالا مواجه بودیم و بسیاری از طرح‌های بزرگ، متوسط و کوچک متوقف شده بودند و بیش از ۱۲ هزار و واحد صنعتی با توقف روبه‌رو شده بودند که اکثر آنها مربوط به دولت قبلی و تعدادی نیز مربوط به دولت‌های قبلی بود. وی افزود: این واحدها با کھولت تجهیزات روبه‌رو شده‌اند و اگر می‌خواهیم رقابت‌پذیر

باشیم باید با نوسازی تجهیزات در مسیر رو به رشد گام برداریم. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اینکه در ابتدای دولت، رشد منفی سرمایه‌گذاری بالای ۴۰ درصد را داشتیم، گفت: در آن زمان نه تنها با رشد منفی بالا مواجه بودیم بلکه هیچ‌گونه سرمایه‌گذاری جدیدی صورت نمی‌گرفت اما در حال حاضر رشد سرمایه‌گذاری به بالای هشت درصد افزایش یافته است. وی با بیان اینکه نزدیک به ۲۰ هزار طرح صنعتی و معدنی جدید راه‌اندازی شده است، خاطرنشان کرد: در این ۲۰ هزار طرح حدود ۳۰۰ هزار نفر اشتغال مستقیم ایجاد شده و ۷۰ هزار میلیارد تومان نیز سرمایه‌گذاری صورت گرفته است. علاوه بر این در سال گذشته طرح رونق تولید با حمایت از صنایع کوچک و متوسط مدنظر قرار گرفت و در مجموع نزدیک به ۲۵ هزار واحد صنعتی و کشاورزی از تسهیلات بانکی استفاده کردند.

مجددا طرح رونق تولید کلید می‌خورد

نعمت‌زاده با اشاره به اینکه در سال‌جاری با تصویب ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی و همکاری وزارت صنعت و بانک مرکزی مجددا طرح رونق تولید کلید خواهد خورد، یادآور شد: تاکنون ۱۹۰۰ واحد صنعتی در این طرح نام‌نویسی کرده‌اند و بررسی‌ها توسط کارگروه‌های استانی آغاز شده است. وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: در سال‌جاری علاوه بر طرح رونق تولید با نوسازی و بازسازی اصناف تولیدی و خدماتی روبه‌رو خواهیم بود که از تسهیلات لازم بهره‌مند خواهند شد. علاوه بر این نوسازی صنایع کشور اعم از کوچک و متوسط و بزرگ در دستور کار قرار می‌گیرد و دستورالعمل این طرح تهیه شده و به زودی به استان‌ها ابلاغ می‌شود. نعمت‌زاده با بیان اینکه در زمینه تولید شاهد افزایش هستیم، گفت: بخش ساختمان به دلایلی در رکود بوده اما به دلیل تشویق تولیدکنندگان برای صادرات در زمینه مصالح ساختمانی هم نسبت به دوماهه سال گذشته افزایش تولید داشته‌ایم. در کاشی و سرامیک ۳۰ درصد نسبت به سال قبل افزایش داشته‌ایم. وی ادامه داد: در زمینه خودرو که همیشه مورد سوال قرار می‌گیریم، طی سه ماهه سال‌جاری ۱۴ درصد رشد تولید داشته‌ایم.

ادغام وزارت بازرگانی با صنایع و معادن بجا بود

وزیر صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به سوال خبرنگار ما درباره جداسازی بخش‌های وزارت صنعت و معدن و تجارت، گفت: به نظر بنده ادغام بجا بوده است و مرحوم هاشمی‌رفسنجانی در آن زمان عنوان کردند که این ادغام باید به صورت موردی مدنظر قرار گیرد، چراکه اگر یک مرتبه این اقدام انجام شود مشکل‌آفرین خواهد بود. در حال حاضر می‌بینیم که چهار وزارتخانه ادغام شده‌اند. در ارتباط با صنعت و معدن زمانی که سیاست‌گذاری صورت می‌گیرد باید یک نهاد تصمیم‌گیرنده وجود داشته باشد و علاوه بر این تجارت بخشی از صنعت و صنعت نیز بخشی از تجارت است؛ بنابراین اگر از تولید ملی حمایت کنیم ادغام بجا بوده است. وی افزود: تا پیش از این دولت بیشتر تجمیع انجام داده بوده و حتی احکام کارمندان نیز به صورت قبلی باقی مانده بود. بنابراین ما برخی از ساختمان‌ها را تجمیع و جابه‌جا کرده‌ایم و احکام را نیز با یکدیگر ادغام کرده‌ایم و مهم‌تر از اینها بحث محتوایی بود که ما با ادغام مباحث محتوایی در وزارت صنعت، معدن و تجارت مسایل را پیش بردیم و در این مدت سعی کردیم به جای تجمیع، ادغام در دستور کار قرار گیرد که نتایج آن هم‌اکنون در حال رخ دادن است.

نعمت‌زاده اظهار کرد: در پایان سال ۱۳۹۱ انتزاع برخی وظایف از وزارت صنعت، معدن و تجارت به وزارت جهاد کشاورزی صورت گرفت اما آن طرح اجرا نشد که دولت یازدهم بنا به خواست مجلس شورای اسلامی آیین‌نامه را تهیه و مصوب کرد. بنابراین این مساله در حال حاضر ناهماهنگی‌هایی را بین وزارت صنعت، معدن و تجارت و جهاد کشاورزی ایجاد کرده و چون مسوولیتی واگذار شده است، وزارت صنعت، معدن و تجارت نمی‌تواند دخالتی داشته باشد. امیدواریم این مشکل در آینده برطرف شود و ما پیشنهادات خود را در این زمینه ارائه کرده‌ایم.

خودروی ۲۰۰۸ هنوز قیمت نهایی ندارد

نعمت‌زاده در ادامه نشست در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه چرا با وجود اعلام قیمت‌هایی که از خودروی ۲۰۰۸ صورت گرفت و این خودرو از تسهیلات گمرکی نیز برخوردار شد، نهایتاً پیش‌فروش آن ۶۰ میلیون تومان شد در حالی که قیمت‌هایی با حدود قیمت نهایی ۷۰ و ۹۰ میلیون تومان روی آن مطرح شده بود، گفت: در حقیقت موضوع خودروی ۲۰۰۸ ارتباط مستقیم

با وزارت صنعت، معدن و تجارت ندارد بلکه طرف حساب مشتریان و بخش متصدی تولید این خودرو یک شرکت بزرگ و باسابقه تولیدکننده است. از طرف دیگر خودروی ۲۰۰۸ اولین تولید سرمایه‌گذاری مشترک پژو و ایران‌خودروست که امیدواریم بعد از این همکاری‌های بیشتری نیز اتفاق بیفتد. وی افزود: درخصوص پیش‌فروش این خودرو باید گفت: نمی‌توان برای اولین سری تولید خودرو تیراژ بالایی را به تولید رساند، چراکه مسایلی همچون قطعه‌سازی آن هنوز به‌طور کامل راه نیفتاده و ما هم برای حمایت

از تولیدات داخلی به هیچ وجه قصد نداریم خط تولید این خودرو تبدیل به خط مونتاژ شود و منتظریم تا قطعه‌سازان بتوانند توانایی لازم برای ورود به بازار آن و متعاقبا سرعت دادن به خط تولید خودرو را به دست آورند .

شورای رقابت نباید نقش قیمت‌گذار داشته باشد

وزیر صنعت، معدن و تجارت درباره مشکل عرضه در زمان پیش‌فروش گفت: اتفاق خاصی در زمان پیش‌فروش این خودرو نیفتاد و تنها مشکلی که بود موضوع کمبود تعداد تولیدات و بالا بودن متقاضیان خرید بود که تا پایان سال مشکل خط تولید برطرف شده و عرضه و تقاضا در بازار خودرو تمدید می‌شود. نعمت‌زاده در ادامه با تکرار مواضع قبلی خود درباره نقش شورای رقابت در قیمت‌گذاری خودرو عنوان کرد: ورود شورای رقابت به حوزه قیمت‌گذاری متأسفانه میراثی است که از دولت قبل به جا مانده و این درحالی است که اعتقاد داریم بازار خودرو انحصاری نیست و نباید قیمت صعودی برای آن تعیین شود تا عده‌ای از این قیمت‌گذاری منتفع شوند بلکه قیمت باید در عرضه و تقاضای بازار و تصمیم تولیدکننده به دست آید .

عدم امکان انتقال حواله‌های فروش

نعمت‌زاده اظهار داشت: طبق قرار قبلی برآورد شده بود اواخر سال گذشته قرارداد رنو و ایدرو نهایی شود، اما جزییاتی وجود دارد که باید به تفاهم دو طرف برسد و ما در مورد برخی مسایل دقت لازم را انجام داده‌ایم. وزیر صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به سوالی مبنی بر زمان توقف خط تولید پراید، اعلام کرد: زمانی که دولت روی کار آمد بیش از ۷۰ درصد تولیدات شرکت سایپا مربوط به پراید بود، اما در سال ۱۳۹۵ این رقم به ۳۴ درصد کاهش یافت، در سال جاری نیز به ۲۸ درصد کاهش خواهد یافت و این یعنی تولید انواع دیگر خودرو افزایش یافته و باید بدانیم توقف یکباره خودرو موجب به هم ریختن بازار می‌شود، بنده به شخصه فکر می‌کنم اواخر سال ۱۳۹۷ پایان عمر پراید خواهد بود. وی در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر فروش حواله خودروی ۲۰۰۸ در برخی سایت‌ها با رقم‌های ۶۵ و ۷۵ میلیون تومان تصریح کرد: هرکس این اقدام را انجام داده سرش کلاه رفته است چراکه با توجه به شرایطی که ایران خودرو به منظور جلوگیری از سوءاستفاده‌ها مدنظر قرار داده نمی‌توان حواله را جابه‌جا کرد و به هیچ عنوان خودرو تحویل یا به نام کسی که دست دوم خریداری کرده است مدنظر قرار نمی‌گیرد .

اشتغال ۲۰۰ هزار فارغ‌التحصیل

وزیر صنعت، معدن و تجارت درباره برنامه این وزارتخانه برای اشتغال در برنامه ششم توسعه عنوان کرد: براساس پیش‌بینی‌های انجام شده این وزارتخانه برنامه ایجاد سالانه ۴۰۰ تا ۴۵۰ هزار شغل را در حوزه‌های مختلف دارد که این عدد به اندازه نیمی از کل اشتغال پیش‌بینی شده در برنامه ششم است. وی در تشریح این برنامه‌ها عنوان کرد: از جمله مواردی که در حوزه اشتغال مولد خواهد بود، راه‌اندازی حدود شش هزار طرح نیمه‌تمام با ۶۰ درصد پیشرفت بوده که در سه ماهه اخیر بیش از ۱۱۰۰ مورد آن تحقق پیدا کرده است و پروانه بهره‌برداری گرفته‌اند. نعمت‌زاده ضمن بیان اینکه در حوزه تولید و خدمات نیز بیش از ۲۰۰ هزار فرصت شغلی پیش‌بینی شده است، با اشاره به اشتغال در حوزه معدن گفت: بخش معدن حوزه کوچک‌تری نسبت به سایر بخش‌ها دارد اما با معادنی که در حال راه‌اندازی است و افتتاح خطوط فرآوری امید می‌رود اشتغال مناسبی در آن حوزه نیز اتفاق بیفتد. وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اشتغال فارغ‌التحصیلان توضیح داد: براساس برنامه‌ریزی انجام شده و امکاناتی که وجود دارد فرصت شغلی برای ۲۰۰ هزار فارغ‌التحصیل دانشگاهی وجود دارد که می‌توانند در واحدهای موجود مشغول به کار شوند. البته این امر مستلزم آن است که دولت کمک‌هایی را به تولیدکنندگان و کارآفرینان داشته باشد. وی با بیان اینکه تعداد فارغ‌التحصیلان بیش از میزان برنامه‌ریزی شده است، گفت: با توجه به تعداد افراد فارغ‌التحصیل نیاز داریم در کنار ۲۰۰ هزار نفر جذب نیروی کار در واحدهای موجود طرح‌های ضربتی دیگری نیز در این زمینه دیده شود. نعمت‌زاده در ادامه صحبت‌هایش در ارتباط با تحریم قطر از سوی کشورهای عربی همسایه و نیز اعلام آمادگی ایران برای تامین کالا و خدمات فنی مورد نیاز این کشور، اظهار کرد: جای تأسف است که کشوری همانند قطر از سوی همسایگان خود تحریم شده و این در حالی است که تحریم ایران نیز پیش از این نشان داده است که چنین

راهکارهایی درست نیست اما به هر حال خوشحال هستیم که قطر در چنین شرایطی روی پای خود ایستاده و شرایط را پیش می‌برد. وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: ایران در زمینه تامین کالا و صدور خدمات فنی از طریق هوایی، دریایی و سایر راه‌های اعتباری اعلام آمادگی کرده و با توجه به اینکه قطری‌ها میزبانی جام جهانی ۲۰۲۲ را پیش رو دارند، ایران در زمینه تامین کالا و محصولات مورد نیاز این کشور همکاری‌های لازم را در دستور کار قرار می‌دهد و سال گذشته نیز به میزان ۱۰۰

میلیون دلار صادرات از ایران به قطر مدنظر قرار گرفته است. در هر حال باید قطری‌ها از تحریم‌های پوچ واهمه‌ای نداشته باشند و ایران نیز با توجه به نیاز قطری‌ها در زمینه تامین منابع و محصولات کوتاهی نخواهد کرد .

نعمت‌زاده در پاسخ به سوالی مبنی بر قرارداد خودروپی رنو و ایدرو و علت طولانی شدن روند امضای قرارداد خاطر نشان کرد: بهتر است این سوال از ایدرو پرسیده شود اما کار در حال پیشرفت است و ۶۰ درصد سرمایه‌گذاری رنو مدنظر قرار می‌گیرد که در قراردادهای قبلی ۵۰ - ۵۰ بوده است. یکی از علل طولانی شدن قرارداد رنو و ایدرو به این دلیل است که ما در قراردادهای قبلی دقت‌های لازم را نداشته‌ایم و این بار مسایلی از جمله وصل شدن قطعه‌سازان ایرانی به کل زنجیره تولیدات جهانی از جمله مسایلی است که مورد توجه قرار گرفته و قرار است تعداد قطعه‌سازان به دو برابر افزایش یابد .

گشایش ۲ میلیارد یورو ال‌سی برای ۷ طرح فولادی

نعمت‌زاده با اشاره به اینکه هفت طرح ۸۰۰ هزار تنی فولاد به خاطر مشکلات مالی و عدم تخصیص فاینانس مورد نیاز در دولت قبل راکد شده بودند، عنوان کرد: دولت یازدهم بخش خصوصی را وارد این طرح‌ها کرد و حدود دو میلیارد یورو ال سی برای این هفت طرح گشایش یافت. وی افزود: پروژه فولاد شادگان تکمیل شده و فولاد نی‌ریز و میانه در حال راه اندازی هستند که در سال‌جاری به صورت رسمی افتتاح می‌شوند. دو طرح گندله‌سازی فولاد مبارکه و سنگان با ظرفیت پنج میلیون تن به زودی راه‌اندازی می‌شوند. وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه در ابتدای دولت یازدهم حدود یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن صادرات انواع فولاد داشتیم که این رقم سال گذشته به چهار میلیون و ۸۰۰ هزار تن رسید، گفت: امسال پیش‌بینی می‌شود بیش از شش میلیون تن انواع فولاد صادر کنیم .

کارت اعتباری خرید کالای ایرانی منتظر ابلاغیه بانک مرکزی

نعمت‌زاده همچنین در ادامه در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر طرح جدید کارت اعتباری خرید کالای ایرانی بیان کرد: در مصوبه سال‌جاری ستاد فرماندهی اقتصاد مقاومتی بندی آمده و باید بازنگری‌هایی در ارتباط با طرح کارت اعتباری خرید کالای ایرانی مدنظر قرار گیرد. بنده هفته قبل به بانک مرکزی ابلاغیه‌ای را ارائه کردم و این بانک نیز ابلاغیه مربوطه را به بانک‌های عامل ارسال می‌کند. سال گذشته قرار بر این بود به نرخ خاصی کارت اعتباری مدنظر قرار گیرد و بانک مرکزی خط اعتباری ارائه کند اما به دلایل مختلف از این کار خودداری شد. وی ادامه داد: در سال جدید با روش مناسب‌تری کارت اعتباری خرید کالای ایرانی مدنظر قرار می‌گیرد و با نرخ رسمی مصوب شورای پول و اعتبار و تخفیفی که واحدهای تولیدی می‌دهند کار پیش خواهد رفت. وزیر صنعت، معدن و تجارت در مورد میزان رقم کارت اعتباری خرید کالای ایرانی و نیز زمان اجرای این طرح در سال‌جاری، گفت: پس از ابلاغیه بانک مرکزی زمان و رقم طرح مذکور اعلام خواهد شد.

روزنامه دنیای اقتصاد / یکشنبه ۹۶/۰۴/۱۱ شماره ۴۰۸۲ صفحه ۳

دست‌اندا‌زهای صنعت نساجی ایران

دکتر سعید فلاح تفتی - دکترای مدیریت استراتژیک

درحالی که تنها حدود ۵ درصد از سرمایه‌گذاری صنعتی در صنعت نساجی انجام شده است، حدود ۱۲ درصد از ظرفیت اشتغال صنعتی کشور به این صنعت اختصاص دارد؛ بنابراین صنعت نساجی و پوشاک از پتانسیل‌ها و ظرفیت‌های بسیار بالایی برخوردار بوده ولی متأسفانه تاکنون از این ظرفیت عظیم آن طور که باید و شاید استفاده نشده است.

مطابق آخرین سرشماری مرکز آمار در سال ۱۳۹۵، ایران دارای حدود ۸۰ میلیون نفر جمعیت شامل افراد تا ۱۴ سال (۱۹ میلیون نفر)، ۱۵ تا ۲۹ سال (۲۰ میلیون نفر)، ۳۰ تا ۶۴ سال (۳۶ میلیون نفر) و بیشتر از ۶۵ سال (۵ میلیون نفر) است. این آمار نشان می‌دهد کشورمان با میانگین سنی ۲۶ سال از جمله بازارهای بسیار پرتقاضا و پرمصرف پوشاک در جهان محسوب می‌شود.

به عبارت دیگر، درصورت برآورده کردن این تقاضا از سوی تولیدکنندگان داخلی، علاوه بر عدم خروج ارز از کشور، این صنعت تبدیل به یکی از موتورهای مولد ایجاد اشتغال در صنایع داخلی خواهد شد. به‌رغم فرصت‌های بسیار خوبی که در حوزه پوشاک کشور وجود دارد، متأسفانه شاهد مشکلات بسیار زیادی در این صنعت هستیم. بخش عمده‌ای از بازار پوشاک کشور در اختیار محصولات خارجی است که یا کیفیت بسیار پایینی دارند، یا به‌صورت قاچاق وارد کشور می‌شوند یا پوشاک با کیفیتی

هستند که با قیمت بالا در اختیار دهک‌های بالای جامعه قرار می‌گیرند. به‌طور کلی مشکلات صنعت پوشاک را می‌توان در دو گروه اصلی طبقه‌بندی کرد: ۱- نداشتن استراتژی و نقشه راه کلان برای این صنعت و ۲- مشکلات قانون‌گذاری و ساختاری که در ادامه به این مشکلات اشاره می‌شود.

صنعت پوشاک کشور فاقد استراتژی خاصی است. سوالاتی که مدیران ارشد این صنعت باید به آن پاسخ دهند این است: جایگاه صنعت پوشاک ما در جهان چیست؟ آیا در این صنعت پیشگام هستیم یا دنباله‌رو؟ آیا می‌خواهیم در این صنعت پیشگام باشیم یا دنباله‌رو؟ چه برنامه‌ای برای اصلاح، ساختاردهی مجدد و توسعه این صنعت داریم؟ آیا قصد ورود به بازارهای جهانی را داریم یا تنها به تقاضای داخلی می‌اندیشیم؟

این صنعت به دلیل گستردگی زنجیره تامین و توزیع نیازمند اتخاذ انواع استراتژی‌های توسعه‌ای نظیر اتحادهای استراتژیک، اکتساب و ادغام، ادغام افقی، ادغام عمودی، تولید مشترک و توسعه درونی است. صنعت پوشاک ما چه در بحث ادغام عمودی رو به عقب، یعنی ادغام با تامین‌کنندگان (Supplier خود) (شامل محصولات کشاورزی و دامی، صنایع پتروشیمی و نساجی)، چه در حوزه تولید (مشکلات نقدینگی و نرخ سود بالای تسهیلات بانکی، عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه‌گذاری، ناتوانی در جذب سرمایه‌های خارجی، ضعف در آموزش نیروهای متخصص و نوآور در طراحی، ضعف در نظارت بر کالاهای وارداتی، استفاده از ماشین‌آلات قدیمی و فرسوده، عدم ساماندهی مناسب کارگاه‌های سنتی، تولیدات سنتی، دستی و افزایش خطای انسانی و کاهش بهره‌وری و...) و چه در بحث ادغام عمودی رو به جلو یعنی ادغام با توزیع‌کننده‌ها (Distribution Channel) و فروشگاه‌های عرضه‌کننده محصولات خود (عرضه محصولات در فروشگاه‌های بی‌نام و نشان و اصطلاحاً زیرپله‌ای، عدم نظارت کافی بر قیمت محصولات در مراکز عرضه مختلف، عدم ارائه خدمات پس از فروش یکسان و...) با چالش‌های فراوانی مواجه است.

برندهای بزرگ جهانی، به جای فروش محصولات خود از طریق فروشگاه‌ها و کانال‌های توزیع کوچک، اقدام به فروش مستقیم محصولاتشان از طریق شعبه‌های انحصاری می‌کنند. این استراتژی علاوه بر کاهش هزینه‌های توزیع، سبب بهبود خدمات پس از فروش و تقویت برند شرکت نیز می‌شود. این در حالی است که مشتری ایرانی هنگام درخواست خدمات پس از فروش پوشاک ایرانی همواره با برخوردهای سلیقه‌ای فروشنده نظیر خودداری از تعویض یا بازپس‌گیری محصول مواجه می‌شود؛ مجموعه عوامل فوق منجر به گرایش مشتری ایرانی به خرید از برندهای خارجی خواهد شد.

قاچاق پوشاک یکی دیگر از مشکلات مهم این صنعت محسوب می‌شود. اصولاً قاچاق کالا از جمله قاچاق پوشاک یکی از معضلات اصلی اقتصاد کشور است که قانون‌گذاری صحیح و نظارت بر اجرای دقیق قوانین قسمتی از راه حل مبارزه با این پدیده است. باید توجه داشت که امروزه بحثی به اسم قاچاق کالا آن‌طور که در کشور ما مطرح است در جهان وجود ندارد و وجود چنین معضلی در ایران بیش از آنکه به ضعف قوانین و نهادهای نظارتی برگردد، ناشی از نبود فضای رقابتی است. در صورت ایجاد فضای رقابتی در صنعت پوشاک به همراه اتخاذ استراتژی‌های هدفمند، تمایل به ورود غیرقانونی پوشاک به کشور تا حد بسیار زیادی از بین خواهد رفت. امروز به غیر از مساله قاچاق عمده، با پدیده قاچاق چمدانی نیز روبه‌رو هستیم. ترکیه با تمرکز بر دو صنعت گردشگری و پوشاک، سالانه پذیرای خیل عظیمی از گردشگران ایرانی است که سهم عمده خرید آنها به پوشاک این کشور تعلق دارد. عده‌ای از ایرانیان نیز به‌طور مستمر با سفر به این کشور اقدام به قاچاق پوشاک ترکیه‌ای به کشور و فروش آن از طرق مختلف می‌کنند. قیمت پایین‌تر در کنار تنوع و بعضاً کیفیت بالاتر نسبت به کالاهای مشابه داخلی از دلایل استقبال ایرانیان از پوشاک خارجی است. در سطح کلان‌تر باید اشاره شود که سالانه حدود ۴ میلیون ایرانی به کشورهای مختلف سفر می‌کنند و هزینه‌ای که گردشگران ایرانی برای سفر به کشورهای ترکیه، عربستان، مالزی و تایلند می‌پردازند، حدود ۱۵ هزارمیلیارد تومان (غیر از هزینه‌های سفر به عتبات عالیات) است. اصولاً راهکار اساسی برای مقابله با کالای قاچاق و حتی جلوگیری از خرید پوشاک در سفرهای خارجی، ایجاد فضای رقابتی در صنعت پوشاک کشور است که منجر به کاهش انگیزه خریدهای خارجی خواهد شد.

اما رقیب پوشاک داخلی، تنها کالای قاچاق یا خرید مسافران در سفرهای خارجی نیست. امروز شاهد آن هستیم که بسیاری از برندهای خارجی پوشاک به‌صورت قانونی در کشور به فروش می‌روند و با استقبال خوبی هم در بازار داخل مواجهند. شیوه کنونی فروش برندهای خارجی در کشور منجر به خروج ارز از کشور، رکود بخش تولید خارجی و بیکاری شاغلان این بخش خواهد شد. یکی از راهکارهای افزایش کیفیت پوشاک داخلی نوسازی ماشین‌آلات تولیدی کشور است. به این منظور دولت

وجود دارد بحث ضعف امنیت پولی و نظام بانکی است. هرچند بعد از برجام بانک‌های کوچک همکاری خود را با ما شروع کرده‌اند که این خود نقطه قوتی برای اقتصاد کشور است اما بانک‌های بزرگ هم باید به میدان بیایند که هنوز مردد هستند. متأسفانه در دوران تحریم ما از دنیا جدا شدیم و در نتیجه بانک‌هایمان با مقررات روز دنیا فاصله زیادی پیدا کردند. این درحالی است که بعد از برجام تلاش شد تا بانک‌ها خود را با مقررات روز دنیا تطبیق دهند. هرچند امروز روابط ما با دنیا بهبود یافته اما برای بهتر شدن اوضاع نقل و انتقال سرمایه باید بیشتر منتظر ماند.

کمی صوری کنیم

فرداد دلیری، معاون توسعه سرمایه‌گذاری‌های صنعتی ایدرو در گفت‌وگو با صمت درباره مشکلات موجود در کشور برای نقل و انتقال سرمایه گفت: شرکت‌های خارجی برای کار در ایران به دلیل وقفه طولانی که برای سرمایه‌گذاری و کار با ایران مواجه شدند، دچار مشکلات زیادی شدند. او اظهار کرد: قوانین و مقررات، نظام بانکی، نحوه نقل و انتقال پول و نحوه حمایت از سرمایه‌گذاران خارجی از جمله مواردی است که شرکت‌های خارجی با آن روبه‌رو هستند. معاون توسعه سرمایه‌گذاری‌های صنعتی ایدرو در ادامه به مشکلات سیستم بانکی پرداخت و اظهار کرد: در حال حاضر بانک‌های معدودی در دنیا کار بانکی خود را با ایران شروع کرده‌اند و از ایران «السی» می‌پذیرند و جابه‌جایی پول میان آنها انجام می‌شود. به عبارتی تعدادی از بانک‌های اروپایی و آسیایی ارتباطشان را با ما برقرار کرده‌اند و از مبالغ کم هم شروع می‌کنند تا سطح ارتباطشان را بالاتر ببرند ولی بسیاری از بانک‌ها هم هستند که هنوز کاری را شروع نکرده‌اند. او در پاسخ به این سوال که گره حل مشکل بانکی چگونه باز می‌شود، گفت: با توجه به تغییراتی که در قوانین و مقررات بین‌المللی ایجاد شده برای نحوه اتصال به بانک‌های خارجی باید روی بحث مالی از نظر سخت‌افزاری و نرم‌افزاری ارتباطات کار کرد. وقتی بحث سوئیفت حل شود، بحث بعدی منوط به رفع کامل مشکل با بانک‌های خارجی است. آنها در واقع سیاست‌های داخلی‌شان هنوز به اینجا نرسیده که بتوانند فعالیت تام و تمامی را با ایران شروع کنند و به دلیل ریسک‌هایی که ممکن است در عرصه بین‌المللی برای آنها پیش بیاید در حال حاضر ارتباط با ایران را در دستور کار خود قرار نداده‌اند. دلیری با اشاره به تجربه کشورهای دیگر برای نقل و انتقال سرمایه اظهار کرد: مدل انتقال سرمایه به کشورهای سرمایه‌پذیر همه جا یک جور است به این صورت که با همکاری و مشارکت شروع می‌شود به طوری که شرکت داخلی با شرکت خارجی به صورت مشترک شرکتی را تاسیس می‌کنند. اگر قرار است کارخانه‌ای ایجاد شود با توجه به سهامی که هریک از طرف‌ها دارند، آورده خود را می‌آورند. اگر آورده خارجی پول نقد باشد از طریق سیستم بانکی منتقل می‌شود و اگر ماشین‌آلات و فناوری باشد ارزیابی و قیمت‌گذاری می‌شود. او ادامه داد: آنچه برای ما مشکل است اینکه اگر طرف خارجی بخواهد آورده نقدی به کشور بیاورد، باید فکر کند که چگونه می‌تواند آن را وارد کشور کند و اگر از طریق سیستم بانکی با مشکل روبه‌رو شد آیا آینده‌ای برای سرمایه خود می‌تواند در نظر بگیرد یا خیر؟ به هر حال کارهای صنعتی مسائل و پیچیدگی‌های خاص خود را دارد و از خیلی موارد مثل بازار، رکود، تورم و مسائل سیاسی متأثر می‌شود. طبیعی است که هرچه صنعت پیچیده‌تر باشد زمان سرمایه‌گذاری و مطالعات آن هم طولانی‌تر می‌شود. معاون توسعه سرمایه‌گذاری‌های صنعتی ایدرو در پاسخ به این سوال که چقدر ما مشکل ضعف قانونی داریم، گفت: ما از نظر قانون مشکلی نداریم. قانون جذب حمایت سرمایه خارجی روشن است که به طرف خارجی اختیارات زیادی در زمینه ثبت شرکت، آوردن پول و بردن سرمایه می‌دهد و از او حمایت‌های زیادی می‌کند اما از آنجا که یک سال و نیم است تحریم‌ها برداشته شده هنوز سیستم بانکی راه نیفتاده بنابراین باید کمی صوری کرد.

برنامه محور نیستیم

حمید حاج‌اسماعیلی، کارشناس بازار کار در گفت‌وگو با صمت درباره اینکه چه اقداماتی برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در کشور باید انجام داد، اظهار کرد: این مهم بستگی به دیپلماسی فعال دولت دارد که بتواند در تعامل با کشورهای خارجی

شرایط خوبی را فراهم کند تا شرکت‌های خارجی برای سرمایه‌گذاری و فعالیت در ایران بتوانند اشتیاق نشان دهند. او ادامه داد: یکی از جدی‌ترین مباحثی که در این باره وجود دارد جذب سرمایه است چون شرکت‌ها اغلب وقتی برای فعالیت در کشوری اشتیاق نشان می‌دهند نخستین کاری که می‌کنند این است که وارد بحث سرمایه‌گذاری می‌شوند. این کارشناس بازار کار با اشاره به نقش دولت در جذب سرمایه‌گذاری تأکید کرد: ما با تعامل و تفاهم با کشورهای دیگر می‌توانیم مشکل‌مان را حل کنیم. در این روند دولت باید بستری را در کشور فراهم کند که برای خارجی‌ها انگیزه ایجاد شود. درآمد، امنیت و شرایط فضای کسب و کاری که در داخل کشور وجود دارد باید همه مورد توجه باشد. به اعتقاد من یکی از جدی‌ترین شرایطی که بعد

از تفاهمنامه هسته‌ای از آن غفلت کرده‌ایم همین تفاهمنامه‌های دوجانبه و چندجانبه‌ای است که می‌توانیم با کشورهای مختلف در حوزه‌های اقتصادی در نظر بگیریم. حاج‌اسماعیلی همچنین بر نقش مثبت نهادهای تاثیرگذار در کشور تاکید کرد و گفت: هرچند دولت است که احساس امنیت را برای نقل و انتقال سرمایه ایجاد می‌کند اما در عین حال مجلس، قوه قضاییه و ارکان دیگر هم باید به دولت کمک کنند تا شرایطی فراهم شود که شرکت‌های خارجی بتوانند در کشور سرمایه‌گذاری کنند. او اذعان کرد: حضور سرمایه‌گذاران خارجی در کشور اول از همه کمک می‌کند که بازار کشور رونق بگیرد و دوم اینکه موجب انتقال دانش و فناوری به داخل کشور می‌شود، مسئله‌ای که کشور به شدت به آن نیازمند است. در روند کلی این تعاملات روابط اقتصادی ایران را توسعه می‌دهد. بنابراین اگر به دنبال این هستیم که ظرفیت‌های اقتصادی در کشور افزایش پیدا کند باید به دنبال توسعه بخش خصوصی باشیم که یکی از فاکتورهای آن تعامل با شرکت‌های خارجی و حضور آنها در ایران است. حاج‌اسماعیلی ضمن اشاره به وضعیت کشورهای دیگر در نقل و انتقال سرمایه گفت: سرمایه‌گذاری در عرصه دولتی در دنیا منسوخ شده است، دیگر دولت نقش نظارت، سیاست‌گذاری و حامی را پیاده می‌کند و بخش اقتصاد به مردم واگذار شده در حالی که در ایران دولت‌ها با شعارهای مختلف برای توسعه بخش خصوصی روی کار می‌آیند اما در عمل نتوانسته‌اند این کار را پیش ببرند. ما چندین سال است باوجود قوانین مختلف دو باشگاه فوتبال را نتوانسته‌ایم واگذار کنیم، حال چطور می‌توانیم زمینه فعالیت بخش خصوصی را در کشور به‌ویژه در قالب بزرگتر فراهم کنیم! او تاکید کرد: اینکه فکر می‌کنیم بخش‌هایی در کشور به عنوان خصوصی فعالیت می‌کنند اشتباه است چراکه همه شبه‌دولتی و دولتی هستند. به این ترتیب بخش خصوصی واقعی به هیچ وجه شکل نگرفته و در این باره عزم جدی باید در دولت و حاکمیت ایجاد شود. متأسفانه کشور ما برنامه‌محور نیست، تا زمانی که برنامه‌محور نباشیم و اتکای جدی به برنامه‌های ملی نداشته باشیم قدرت اصلاح را در بازار ایران نداریم و همین سیستم کهنه و ناکارآمد را ادامه می‌دهیم. او در پاسخ به این سوال که چقدر برای نقل و انتقال سرمایه از ضعف قانونی برخورداریم، گفت: وقتی ما به رتبه کشور در فضای کسب و کار نگاه می‌کنیم می‌بینیم که ۱۲۰ رتبه خوبی نیست. ما از برنامه چهارم فرار است قانون کار و تامین اجتماعی را بازنگری کنیم اما نتوانسته‌ایم. در حالی که راهکارهای بهبود فضای کسب و کار را مورد توجه قرار می‌دهیم باید قوانین را هم بازنگری کنیم. اگر بخش خصوصی در ایران می‌خواهد شکل بگیرد یکی از قوانینی که به طور جدی با آن سرو کار دارد خود قانون کار است. به این ترتیب باید قوانین مالیاتی، صادرات و واردات را مورد بازنگری قراردهیم تا به شکوفایی هرچه بیشتر رشد سرمایه در کشور کمک کنیم.

روزنامه جهان صنعت / دوشنبه ۹۶/۰۴/۱۲ شماره ۳۶۶۹ صفحه ۷

۲ شرط جدید در طرح رونق تولید ۹۶

صفحه صنعت و معدن: ایسنا- واحدهای تولیدی و صنعتی متقاضی دریافت تسهیلات طرح جدید رونق تولید در سال جاری مکلف و متعهد به پذیرفتن دو شرط جدید شدند. ابتدا اینکه واحدهایی که می‌خواهند تسهیلات اخذ کنند باید ۱۰ درصد افزایش تولید طی یک سال را در دستور کار قرار دهند. علاوه بر این شرط دوم اینکه واحدهای صنعتی و معدنی متقاضی دریافت تسهیلات باید نسبت به آن متعهد باشند، این است که اشتغال در این واحدها طی یک سال به میزان ۱۰ درصد افزایش یابد و کسانی که نمی‌توانند نسبت به این دو شرط متعهد شوند از دریافت تسهیلات محروم خواهند شد. در حالی طرح رونق تولید در سال جاری ادامه می‌یابد که در پیش‌بینی اولیه ۳۰ هزار میلیارد تومان برای پرداخت به ۲۱ هزار واحد صنعتی و معدنی در نظر گرفته شده است. طرحی که در سال گذشته با پرداخت حدود ۱۷ هزار میلیارد تومان به ۲۵ هزار واحد صنعتی و تولیدی در دستور کار قرار گرفت.

بنا بر تکلیف ابلاغ شده طرح رونق تولید در سال جاری به منظور ارائه تسهیلات ۳۰ هزار میلیارد تومانی به ۲۱ هزار واحد صنعتی و معدنی برای تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام، بازسازی و به‌روزرسانی و نیز رونق واحدهای تولیدی کلید خورد. براساس ابلاغیه بانک مرکزی، ۳۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات برای ارائه به ۲۱ هزار واحد صنعتی و معدنی پیش‌بینی شده که در این راستا ۱۰ هزار میلیارد تومان برای رونق ۱۰ هزار واحد صنعتی، ۱۰ هزار میلیارد تومان برای تکمیل طرح‌های نیمه‌تمام شش هزار واحد صنعتی و نیز ۱۰ هزار میلیارد تومان دیگر برای نوسازی، بازسازی و به‌روزرسانی پنج هزار واحد صنعتی اختصاص یافته است.

همزمان با انتشار گزارش سالانه وزارت صنعت بررسی شد**ذائقه ۹۵ سرمایه‌گذاران صنعتی**

دنیای اقتصاد: پرونده سال ۹۵ بسته شد و صنایع برتر در سرمایه‌پذیری معرفی شدند. آمار وزارت صنعت، معدن و تجارت بیانگر آن است که از مجموع بالغ بر یک میلیون و ۲۶۴ هزار میلیارد ریال سرمایه پیش‌بینی شده برای اجرای ۱۶ هزار و ۸۹۵ فقره جواز تاسیس صنعتی صادره در سال ۹۵، «گروه محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها» به لحاظ تعداد توانسته‌اند بیشترین مجوزهای صادره را به خود اختصاص دهند و در مقابل «گروه ساخت مواد و محصولات شیمیایی» بالاترین سهم پیش‌بینی سرمایه‌گذاری را به خود اختصاص داده است. براساس آمار اعلام شده «گروه‌های کک و فرآورده‌های حاصل از نفت، ساخت فلزات اساسی، محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها و محصولات از لاستیک و پلاستیک» در جایگاه دوم تا پنجم صنایع سرمایه‌پذیر قرار گرفته‌اند. آمار اعلام شده بیانگر آن است که در سال ۹۵ در مجموع ۱۶ هزار و ۸۹۵ فقره جواز تاسیس با پیش‌بینی سرمایه بالغ بر یک میلیون و ۲۶۴ هزار میلیارد ریال در کشور صادر شده است. اشتغال پیش‌بینی شده برای جوازهای صادره برابر با ۲۸۴ هزار و ۵۰۱ نفر بوده است. جوازهای تاسیس صادره در مدت زمان مذکور رشدی ۵ درصدی را ثبت کرده است، این رشد را می‌توان به بازگشت رونق در بخش صنعت تعبیر کرد. جوازهای تاسیس صادره در مدت زمان مذکور هر چند طعم رشد را چشید، اما سرمایه و اشتغال پیش‌بینی شده برای جوازهای تاسیس صادره با افت همراه بوده که این امر را می‌توان به گرایش سرمایه‌گذاران برای سرمایه‌گذاری در صنایع کوچک و متوسط تعبیر کرد. براساس آمار مذکور سرمایه پیش‌بینی شده برای ۱۶ هزار و ۸۹۵ فقره جواز تاسیس در سال گذشته، اکتی دو درصدی و به لحاظ اشتغال نیز اکتی ۰/۰۴ درصدی را ثبت کرده است.

صنایع جذاب برای سرمایه‌گذاری

از سوی دیگر براساس آمار اعلام شده بالاترین سهم پیش‌بینی سرمایه‌گذاری در مدت زمان مذکور به «گروه ساخت مواد و محصولات شیمیایی» اختصاص داشته است. با توجه به مجموع سرمایه‌گذاری صنعتی پیش‌بینی شده می‌توان گفت ۲/۲۴ درصد از کل سرمایه‌گذاری صورت گرفته در کشور به این گروه اختصاص داشته است. سهم پیش‌بینی شده برای «گروه کک و فرآورده‌های حاصل از نفت» نیز در این مدت حدود ۱۹۴ هزار میلیارد ریال بوده است. «ساخت فلزات اساسی» نیز در این مدت پیش‌بینی سرمایه‌گذاری بیش از ۱۵۵ هزار میلیارد ریالی را به خود اختصاص داده است. محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها نیز با پیش‌بینی سرمایه بیش از ۱۱۳ هزار میلیارد ریالی در این مدت توانست در جایگاه چهارم قرار گیرد. پنجمین گروه صنعتی به لحاظ بالاترین سهم پیش‌بینی سرمایه‌گذاری نیز به سایر محصولات کانی غیرفلزی اختصاص داشته، سرمایه پیش‌بینی شده برای این گروه بیش از ۶۱ هزار میلیارد ریال بوده است.

از سوی دیگر، بر اساس این گزارش از ۱۶ هزار و ۸۹۵ فقره جواز تاسیس صادره در مدت زمان مذکور بیشترین جواز صادره با دو هزار و ۷۲۲ فقره جواز به «گروه محصولات غذایی و آشامیدنی‌ها» اختصاص داشته است. جوازهای تاسیس صادره برای گروه «سایر محصولات کانی غیرفلزی» نیز در این مدت برابر با هزار و ۹۷۰ فقره بوده است و «محصولات از لاستیک و پلاستیک» نیز با دریافت هزار و ۶۷۲ فقره جواز توانستند جایگاه سوم را به خود اختصاص دهند. اما جایگاه چهارم به گروه «ساخت مواد و محصولات شیمیایی» اختصاص داشته، برای این گروه در مجموع هزار و ۵۴۵ فقره جواز تاسیس صادر شده است. اما «گروه محصولات فابریکی» نیز در این مدت با دریافت هزار و ۲۹۸ فقره جواز جایگاه پنجم را به خود اختصاص داده است.

استان‌های موفق در جذب سرمایه

گزارش منتشر شده از روند سرمایه پیش‌بینی شده بیانگر آن است که در مدت زمان مورد بررسی استان‌های «بوشهر، هرمزگان، خراسان رضوی، مرکزی و کرمانشاه» توانسته‌اند عنوان استان‌های موفق در جذب سرمایه‌گذاری را به خود اختصاص دهند. براساس آمار مذکور بیشترین سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده در استان بوشهر بالغ بر ۱۲۰ هزار میلیارد ریال است که این میزان به صدور جواز تاسیس واحد شرکت سرمایه‌گذاری ساختمان سبحان مرتبط است. با توجه به سرمایه جذب شده، این استان توانسته سهم ۵/۹ درصدی سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده کل کشور را به خود اختصاص دهد. سهم استان هرمزگان نیز نزدیک به ۱۱۴ هزار میلیارد ریال بوده است.

خراسان رضوی نیز موفق به پیش‌بینی سرمایه بیش از ۱۰۲ هزار میلیارد ریالی شده است. استان مرکزی نیز در این مدت توانسته سهم بیش از ۷۱ هزار میلیارد ریالی را در پیش‌بینی سرمایه‌گذاری به خود اختصاص دهد. اما کرمانشاه به‌عنوان

پنجمین استان در سال گذشته سرمایه‌ای بالغ بر ۶۱ هزار میلیارد ریال را برای طرح‌های این استان‌ها پیش‌بینی کرده است. از سوی دیگر گزارش منتشر شده همچنین بیانگر آن است که استان‌های «یزد، خراسان رضوی، فارس، آذربایجان شرقی و اصفهان» بیشترین مجوز صادر شده به لحاظ تعداد را در این مدت به خود اختصاص داده‌اند. اما درخصوص مناطق آزاد در این مدت منطقه آزاد ارس و انزلی با اخذ ۲۷ فقره جواز تاسیس صنعتی توانستند بیشترین مجوز اخذ شده را به خود اختصاص دهند. منطقه آزاد ماکو نیز در این مدت توانست ۱۶ فقره جواز تاسیس صنعتی دریافت کند.

روند صدور مجوزهای معدنی

از سوی دیگر با بررسی مجوزهای معدنی صادره در سال ۹۵ نسبت به سال ۹۴ می‌توان گفت دو گروه «پروانه اکتشاف» و «پروانه بهره‌برداری معدن» به لحاظ تعداد رشد داشته‌اند و اما برخلاف این دو بخش، «گواهی کشف» با افت در جوازهای صادره مواجه بوده است. براساس آمار اعلام شده در مدت زمان مورد بررسی در مجموع ۸۰۰ فقره جواز برای پروانه اکتشاف صادر شده است که در مقایسه با سال قبل این بخش شاهد رشد ۳/۱۱ درصدی بوده است. از سوی دیگر، مجوزهای صادره برای گواهی کشف نیز در مدت زمان مذکور با افت همراه بوده، به طوری که در این مدت در مجموع ۵۷۳ فقره مجوز برای گواهی اکتشاف صادر شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل افت ۹ درصدی را تجربه کرده است. این آمار همچنین حکایت از آن دارد که در مدت زمان مذکور ۸۵۴ فقره پروانه بهره‌برداری معدنی صادره شده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل این بخش نیز رشد بیش از ۷ درصدی را تجربه کرده است.

روزنامه گسترش صمت / سه شنبه ۱۳/۰۴/۹۶ شماره ۸۰۵ صفحه ۴

در گفت‌وگوی صمت با معاون خدمات بازرگانی اتاق بازرگانی ایران مطرح شد معماری اقتصاد با اصلاح مرزهای سرمایه‌گذاری

منیر حضوری: وزارت صنعت، معدن و تجارت به عنوان یک ارگان سیاست‌گذار متولی بخش صنعت، تولید و تجارت کشور است. این وزارتخانه یکی از مهم‌ترین ارگان‌هایی است که می‌تواند در اقتصاد کشور تاثیرگذار باشد. از آنجاکه این وزارتخانه ۳ حلقه صنعت، معدن و تجارت را به هم وصل می‌کند می‌توان از آن به عنوان بزرگترین وزارتخانه در بخش اقتصاد کشور یاد کرد. یکی از نقش‌هایی که این وزارتخانه می‌تواند ایفا کند، کمک به افزایش جذب سرمایه‌گذاری و رونق تولید است. بر همین اساس می‌توان گفت که این وزارتخانه می‌تواند سهم بسزایی در افزایش اشتغال، رونق تولید و بهبود سطح رشد اقتصادی در کشور داشته باشد. در همین زمینه و به مناسبت دهم تیر، روز صنعت و معدن با مظفر علیخانی، معاون خدمات بازرگانی اتاق ایران به گفت‌وگو نشستیم.

اینکه دهم تیر هر سال به عنوان روز صنعت و معدن انتخاب شده است، چه کارکردی دارد؟

روز صنعت و معدن آیین گرامیداشت تلاش‌ها و کوشش‌های همه دست‌اندرکاران بخش صنعت و معدن در طیف گسترده شامل سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، طراحان تولید و عرضه صادرات محصولات صنعتی و معدنی در بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی است. جا دارد که این روز ارزشمند را به همه دولتمردان، سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان، قوه تقنینی کشور و بخش خصوصی تبریک بگوییم.

کارکرد این روز مثل هر مراسم بزرگداشتی بسیار فراوان است، یکی از مهم‌ترین کارکردهای آن تبیین دستاوردهای این روز برای کشور و ملت است. چنین روزی تقدیر و تشکر از صنعتگران و معدنکاران کشور است. بدین منظور که در کشور الگوسازی و بستری را فراهم کنیم که جوانان و تحصیلکرده‌ها برای خود افق و چشم‌انداز تعریف کنند. همچنین بخواهیم که مسیر و طریق بزرگان، پیشکسوتان و کسانی که در کشور به الگو تبدیل شده‌اند و به عنوان سرمایه‌های ملی در عرصه اقتصادی از آنها یاد می‌شود، معرفی شود تا بتوانیم به آنها برسیم. کارکرد دیگر برگزاری آیین بزرگداشت صنعت و معدن در ارزیابی عملکرد گذشته و آسیب‌شناسی سیاست‌هاست. اینکه ما در ۴ سال گذشته چه دستاوردهایی داشته‌ایم، در چه بخش‌هایی به اهداف دسترسی پیدا کرده‌ایم و در چه بخش‌هایی موفق نبوده‌ایم. این مهم می‌تواند نقشه راهی برای ۴ سال آینده باشد. بعد دیگر اعلام سیاست‌ها، برنامه‌ها و مشوق‌های مختلف این است که فعالان اقتصادی و کارآفرینان کشور بر آن اساس برنامه‌ریزی کنند و بتوانند در بستر سیاست‌های جدید فعالیت کنند. به این ترتیب اعلام سیاست‌گذاری می‌تواند هم حاوی

پیامی برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی و هم برای احاد ملت باشد چراکه نشان می‌دهد محیط امن و مساعدی برای سرمایه‌گذاری تدارک دیده شده و چراغ سبزی را به خارجی‌ها نشان می‌دهد. همچنین در این روز زمینه فراهم می‌شود که فعالان اقتصادی، صنعتگران و معدنکاران و صادرکنندگان کالاهای صنعتی و معدنی و تشکلهای مربوط در یک فضای صمیمانه و دوستانه بتوانند با مسئولان بلندپایه کشور دیدار و خواسته‌ها و انتظارات خود را مطرح کنند. به این ترتیب دولتمردان و فعالان اقتصادی در این روز ملی با یکدیگر عهد می‌بندند که برای دستیابی به اهداف عالی و رسیدن به ایرانی آبادتر در کنار هم هستند.

از نظر شما چقدر در وزارت صنعت، معدن و تجارت باور به رشد سرمایه‌گذاری و توسعه صادرات وجود دارد و بفرمایید یک محصول داخلی چطور می‌تواند در بازارهای جهانی رقابت کند؟

کارآفرینی، سرمایه‌گذاری، ایجاد اشتغال، ارزش افزوده، تولید و توزیع ثروت و برقراری عدالت اجتماعی همه از طریق سرمایه‌گذاری اتفاق می‌افتد. اگر قرار باشد ما با اقتصاد جهانی تعامل داشته باشیم و ارتباط برقرار کنیم از طریق سرمایه‌گذاری و توسعه صادرات می‌توانیم این مهم را پیش ببریم. به همین ترتیب اهمیت روز صنعت و معدن بیشتر روشن می‌شود. باور بر این است که در بعد سرمایه‌گذاری باید از سرمایه‌گذاران داخلی و پس‌اندازهای کوچک و متوسط همه شهروندان کشور استفاده و زمینه مساعدی را برای جذب سرمایه‌ها و ایجاد امنیت اقتصادی سرمایه‌گذاران مهیا کنیم. مسئله دیگر جذب سرمایه‌گذاری خارجی است، در این زمینه باید گفت که تنها فیزیک سرمایه مد نظر نیست بلکه از این طریق می‌توانیم مدیریت، فناوری، ماشین‌آلات پیشرفته، خطوط تولید، برند، بازار، کیفیت و همکاری بین‌المللی را برای کشورمان به ارمغان آوریم. بحث دیگر توسعه صادرات است، امروزه اگر قرار باشد بزرگترین اقتصادهای پیشرفته و نوظهور در چارچوب مرزهای جغرافیایی خود محدود شوند به طور حتم محکوم به شکست خواهند بود. امروزه مقیاس تولید و صرفه اقتصادی ایجاد می‌کند که شما بتوانید در ابعاد بین‌المللی سرمایه‌گذاری و تولید کنید. بنابراین باید بتوانیم سفارش‌پذیری را در ابعاد بزرگ داشته باشیم و تولید را به سراسر دنیا صادر کنیم. این ابزار مهمی است که سرمایه‌گذاری و رقابت را تضمین می‌کند. باور دارم که سرمایه‌گذاری و صادرات مثل یک ورزش قهرمانی هستند که در آن بزرگان و نخبگان کشور در سطح شهرستان، استان، کشور و در نهایت در سطح جامعه بین‌الملل با بزرگان و نخبگان دنیا رقابت می‌کنند. برای رسیدن به سطح جهانی شما نیازمند طی کردن پله‌های رقابت هستید که در بحث سرمایه‌گذاری و صادرات در بعد طراحی، کیفیت و استانداردسازی، بسته‌بندی، نرخ تمام شده رخ می‌دهد. به این ترتیب دیپلماسی اقتصادی و سیاسی باید در کنار هم قرار بگیرند تا یک محصول بتواند در بازارهای جهانی رقابت کند. علاوه بر بحث سرمایه‌گذاری و ایجاد اشتغال و توسعه صادرات، اگر قرار باشد کشور ما بر پایه درآمدهای مالیاتی اداره شود و ما از اقتصاد وابسته به نفت جدا شویم، طبیعی است که باید سرمایه‌گذاری صنعتی اتفاق افتد و رشته‌های مختلف خدماتی بر تولید صنعتی کشور متکی شود. مالیاتی که از این طریق پرداخت خواهد شد می‌تواند برای دولت ایجاد درآمد کند و بر اساس آن یک دولت توسعه‌ای و رفاهی داشته باشیم بنابراین مهم‌ترین فلسفه برگزاری آیین بزرگداشت روز صنعت و معدن بحث فرهنگ‌سازی در کشور درباره اهمیت و نقش سرمایه‌گذاری، اشتغال و توسعه صادرات است.

وضعیت صنعت و معدن را امروز به چه صورت می‌بینید؟

طبیعتاً در برخی زمینه‌ها ما ظرفیت‌های اسمی جدیدی را به منصفه ظهور رسانده‌ایم. در برخی از رشته‌ها تولید عملیاتی و واقعی در کشور بیشتر شده و در برخی از رشته‌ها هم رشد صادرات صنعتی خوبی را تجربه کرده‌ایم. بر اساس همین عوامل ما از رشد منفی ۵ درصد به رشد ۷ درصد رسیده‌ایم. البته بر اساس مطالعات در کشور باید گفت که اقتصاد و به‌ویژه بخش صنعت و معدن ما هنوز جای بیشتری برای رشد دارند. در این بین کنترل تورم اقدام شایسته‌ای بود که دولت یازدهم موفق به انجام آن شد باوجود این ما نیازمندیم که در بخش صنعت و معدن با برنامه‌ریزی‌های جدید، تدوین و تصویب و اجرای بسته‌های حمایتی بتوانیم از رکود خارج شویم. اتاق ایران بر اساس شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار و مطالعاتی که انجام داد به این نتیجه رسید که موضوعاتی همچون نقدینگی، مالیات، گمرک، تامین اجتماعی که منشعب از قوانین و مقررات قانون کار است به ترتیب مهم‌ترین چالش‌های صنعتگران، معدنکاران، بازرگانان و صادرکنندگان کشور هستند. بر اساس مطالعات واحدهای تولیدی ما از کمبود نقدینگی و سرمایه در گردش به شدت رنج می‌برند که این مهم هم از بعد پایین بودن سقف

اعتبارات و هم از بعد بالا بودن نرخ بهره و گران بودن پول در ایران مشکل‌زاست. در این میان بروکراسی پیچیده که در فرآیند پرداخت اعتبارات فعالان اقتصادی با آن روبه‌رو هستند خود مشکل را دوچندان کرده است. امیدواریم این مسائل در آینده نزدیک حل شود، در همین زمینه اهمیت روز «صنعت و معدن» روشن می‌شود زیرا در چنین روزی با جمع شدن مسئولان و مقامات مرتبط و صنعتگران کشور یک هم‌اندیشی کلی شکل می‌گیرد.

روزنامه جهان صنعت / سه شنبه ۱۳/۰۴/۹۶ شماره ۳۶۷۰ صفحه ۲

راهکارهای کاهش رقابت بانک‌ها برای جذب منابع؛

جدال بر سر نرخ سود

گروه اقتصادی- سود بالای بانک‌ها که در طول یک سال گذشته با کشمکش‌های فراوانی روبه‌رو بوده، در حال حاضر بلای جان صنعت و فضای تولید کشور شده است و اگرچه همگان بر کاهش نرخ سود تسهیلات اتفاق نظر دارند ولی با توجه به اختلاف نظرهایی که می‌تواند در این مورد وجود داشته باشد، فعلا بحث جدی درباره عملیاتی شدن کاهش نرخ سود مطرح نیست. قابل توجه است که نرخ سود بانکی به عنوان مانعی مهم برای رونق سرمایه‌گذاری، اشتغال و تولید به شمار می‌رود و منجر به ثبات‌زدایی در اقتصاد خواهد شد؛ چراکه نرخ سود با نرخ بازده سرمایه‌گذاری هیچ تناسبی ندارد و در شرایط اقتصاد نرمال وقتی تورم پایین می‌آید باید نرخ سود هم پایین بیاید تا میزان سرمایه‌گذاری افزایش یابد. در این مسیر لازم است بانک مرکزی فعالیتش را در بازار بین بانکی بیشتر کند، همچنین دولت باید بدهی خود را به بانک‌ها بپردازد و برای بازارهای رقیب نیز فکری شود تا به تدریج تب سود بالا در اقتصاد فروکش کند. در یک اقتصاد سالم که عرضه و تقاضا در همه بخش‌ها در تعادل قرار دارد، نرخ تورم، نرخ سود را تعیین می‌کند اما در شرایط فعلی اقتصاد کشور که تعادل در بازارها وجود ندارد، افراد با حساب‌سازی و تقلب، نرخ مصوب شورای پول و اعتبار را دور می‌زنند و این اقدامات موجب شکل‌گیری نرخ‌های نامتعادل و نامحدود در بازار پول خواهد شد. با این حال پرواضح است که کاهش دستوری نرخ سود، شیوه‌ای مناسب نخواهد بود و نتایج مثبتی برای اقتصاد کشور به همراه نخواهد داشت و باید توجه داشت بانک مرکزی نمی‌تواند با یک بخشنامه بانک‌ها را به کاهش نرخ سود ملزم کند زیرا در این صورت بانک‌ها انواع و اقسام ترفندها را برای دور زدن آن به کار خواهند گرفت. در واقع ضروری است بانک مرکزی با اعمال سیاست‌های دقیق و حساب شده پولی خود، بانک‌ها را به سمت رعایت نرخ‌های مصوب هدایت کند که در این راستا می‌توان به شیوه‌هایی چون اعطای خط اعتباری یا کاهش نرخ ذخیره قانونی برای تأمین نقدینگی مورد نیاز بانک‌ها اشاره کرد. با این حال بسیاری از کارشناسان و سیاستگذاران عرصه اقتصاد معتقدند پیچیدگی مدیریت نرخ سود بانک‌ها و گستردگی موانع باعث خواهد شد انتظارات فعالان اقتصادی برای کاهش نرخ سود تسهیلات به سادگی برآورده نشود.

شرایط نامساعد نظام بانکی

گفتنی است تا اواخر سال ۱۳۹۲ رقابت شدید و پرتنش میان بانک‌ها و موسسات مالی و اعتباری در جهت دادن سود بیشتر وجود داشت و در شرایط تورم غیر قابل کنترل ۴۰ درصدی، نرخ‌های سود ۳۰ درصدی و حتی بیشتر در شعب بانک‌ها امری عادی و پیش‌پاافتاده به نظر می‌رسید. ولی با رو به کاهش نهادن شیب تورم و کنترل آن در محدوده تک‌رقمی، بسیاری

از فعالان اقتصادی و نیز شورای پول و اعتبار بانک مرکزی در صدد کاهش این نرخ برآمدند، با این وجود موانع گسترده بر سر راه بانک‌ها باعث مقاومت در برابر این فرآیند نزولی در نرخ‌ها شد و از آن زمان تاکنون، با وجود یک سال تغییر نرخ سود متوقف شده در حالی که تورم تک‌رقمی و انتظارات فعالان اقتصادی برای کاهش نرخ سود تسهیلات همچنان پابرجاست. به تازگی نیز وزیر اقتصاد از نگرانی‌های خود نسبت به سود بالای بانکی سخن گفته و به گونه‌ای مطرح کرده که باید نرخ سود به زودی در مسیر کاهش قرار گیرد. وی تأکید دارد که نرخ سود بانکی مانعی مهم برای رونق سرمایه‌گذاری، اشتغال و تولید بوده و منجر به ثبات‌زدایی در اقتصاد شده است چراکه نرخ سود با نرخ بازده سرمایه‌گذاری و تورم هیچ تناسبی ندارد. علی‌طینا البته به عواقب منفی نرخ سود بالا اشاره داشته و ناهماهنگی سیاست‌های موجود را موجب آسیب‌پذیری اقتصاد دانسته است و به گونه‌ای چراغ سبزی به کاهش نرخ سود بانکی نشان داده و بانکی‌ها را ملزم به انجام این موضوع می‌داند اما در طرف مقابل یعنی شبکه بانکی و به ویژه بانک مرکزی واکنش‌ها به گونه‌ای دیگر است که می‌توان گفت با وجود اعتقادی که به کاهش نرخ سود وجود دارد، شرایط نظام بانکی را مساعد چنین موضوعی نمی‌دانند.

همچنین در بین صاحبان پولی این تاکید وجود دارد که بالا بردن نرخ سود در کل سیستم بانکی موجب جذب سپرده نشده، بلکه سپرده‌ها از بانکی به بانکی دیگر منتقل شده است که باید از راه قانونی یا با سیاست‌گذاری نرخ سود بانکی کاهش یابد. این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که به ویژه در زمان کاهش نرخ سود شاهد بودیم که سپرده‌گذاران از بانک‌هایی که سودهای پایین‌تری پرداخت می‌کردند به سمت بانک‌ها و موسسات غیرمجازی حرکت کردند که دارای نرخ سود بالاتری بودند.

بازارهای رقیب مانعی جدی بر سر راه

آن‌طور که رییس پژوهشکده پولی و بانکی اعلام می‌کند بانک مرکزی و مجموعه شبکه بانکی بالا بودن نرخ سود را نمی‌پذیرند و در شرایط اقتصادی نرمال وقتی تورم پایین می‌آید باید نرخ سود هم پایین بیاید که شورای پول و اعتبار در این باره اقدام کرده است. دیوانداری در همین باره گفت: بانک مرکزی باید فعالیتش را در بازار بین بانکی بیشتر کند و دولت نیز بدهی خود را به بانک‌ها بپردازد و برای بازارهای رقیب نیز فکری شود تا به تدریج تب سود بالا فروکش کند. رییس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی تاکید کرد: بالا بودن نرخ سود نه از نظر بانک مرکزی و نه از نظر بانک‌ها قابل قبول نیست. دیوانداری البته اشاره‌ای هم به دلایل عدم تحقق کاهش نرخ سود بانکی داشته است؛ تنگنای اعتباری بانک‌ها و در کنار آن بازارهای رقیب. در این حالت زمانی که سایر موارد هماهنگ نباشند نمی‌توان به طور دستوری نرخ سود را پایین آورد. در مجموع پژوهشکده پولی و بانکی در بررسی‌هایی که انجام داده راهکارهایی را نیز برای ایجاد تعادل در سود بانکی و اجرای آن از سوی بانک‌ها دارد موضوع اول اینکه باید بانک مرکزی باید فعالیت بیشتری در بازار بین بانکی داشته باشد و از سوی دیگر دولت ملزم به پرداخت بدهی خود به بانک‌ها شود، در عین حال که بازارهای رقیب نیز کنترل شوند تا به تدریج تب سود بالا در اقتصاد فروکش کند. در رابطه با موسسات اعتباری غیرمجاز نیز به عنوان دیگر رقیب جدی بانک‌ها در جذب سپرده و سود بانکی باید یادآور شد که گرچه قبلاً شدت عملکرد تخریبی غیرمجازها در این بخش بیشتر بود، اما به تدریج با ساماندهی موسسات غیرمجاز و کاهش فعالیت آنها تا حدی از اهمیت آنها در انحراف سود کاسته شده است به طوری که حتی با توجه به فضای نامناسبی که در مدت اخیر بر موسسات غیرمجاز حاکم شده و بی‌اعتمادی که نسبت به آنها در بین مردم ایجاد شد گزارش بانک‌ها حاکی از آن است که حجم خروج سپرده‌ها از غیرمجازها و ورود آنها به بانک‌ها و موسسات غیرمجاز افزایش یافته است.

ورود به بازار بین بانکی

دیوانداری همچنین با تاکید بر دلایل عدم تحقق کاهش نرخ سود اعلام کرد: بانک‌ها با تنگنای اعتباری مواجه‌اند و یکی از دلایل دیگر، بازارهای رقیب است؛ زمانی که سایر موارد هماهنگ نباشد نمی‌توان به صورت دستوری نرخ سود را پایین آورد. وی با اشاره به برنامه‌های بانک مرکزی برای کاهش سود بانکی گفت: بانک مرکزی طی چند سال گذشته برنامه جدی برای کاهش نرخ سود را در دستور کار داشته است که مهم‌ترین اقدام ورود به بازار بین بانکی بود که در اثر آن سود بین بانکی از حدود ۲۹ درصد به ۱۷ درصد رسید. رییس پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی ادامه داد: پس از آن اتفاقاتی افتاد که بخشی از آن مربوط به اقتصاد کلان و بخشی دیگر مربوط به بانک‌ها بود؛ در اقتصاد کلان دولت با کسری بودجه مواجه است که نتیجه آن انتشار اوراق بدهی با سود ۲۳ تا ۲۴ درصد است که تبدیل به بازار رقیب برای سپرده بانکی شده است.

دیوانداری با اشاره به راهکارهای کاهش سود تسهیلات گفت: بانک مرکزی باید فعالیتش را در بازار بین بانکی بیشتر کند، همچنین دولت باید بدهی خود را به بانک‌ها بپردازد و برای بازارهای رقیب نیز باید فکری شود تا به تدریج تب سود بالا در اقتصاد فروکش کند.

حفره بزرگ معوقات

مدیرعامل اسبق بانک صادرات، افزایش سطح نظارت موثر بر عملیات مالی بانک‌ها، ایجاد خط ریفاینانس، بازپرداخت ۵۰ درصد از سپرده قانونی بانک‌ها، پرداخت بدهی دولت به پیمانکاران و تجدیدنظر ساختار سرمایه و انتخاب مدیران بانکی را شش راهکار بسترساز برای کاهش نرخ سود دانست. سید بهاء‌الدین حسینی هاشمی گفت: در اقتصاد سالمی که عرضه و تقاضا در همه بخش‌ها در تعادل قرار دارد، نرخ تورم نرخ سود را تعیین می‌کند اما در شرایط فعلی اقتصاد ما که تعادل در بازارها وجود ندارد، افراد با حساب‌سازی و تقلب نرخ مصوب شورای پول و اعتبار را دور می‌زنند و این اقدامات موجب شکل‌گیری نرخ‌های نامتعادل و نامحدود در بازار پول می‌شود. این مدیر سابق بانکی با بیان اینکه ۵۰ درصد منابع بانک‌ها به دلیل معوقات، بدهی

دولت و هزینه‌ها، قابل تسهیلات‌دهی نیست، تصریح کرد: این خلا باعث می‌شود این حفره بزرگ با وجود جذب منابع زیاد و رشد نقدینگی بالا پر نشود.

۶ راه برای کاهش سود

حسینی‌هاشمی اظهارداشت: باید سطح نظارت بانکی به‌گونه‌ای باشد که هیچ بانک و موسسه‌ای نتواند به هیچ نحوی نرخ سود بانکی را دور بزند و همچنین برای واردات، باید خط ریفاینانس ایجاد شود تا تقاضا برای ریال کاهش یابد. وی ادامه داد: از طرف دیگر بانک مرکزی حدود ۵۰ درصد سپرده قانونی بانک‌ها را به بانک‌ها بازگرداند. دولت بدهی خود به پیمانکاران را بپردازد تا پیمانکاران هم بدهی‌شان را به بانک‌ها بدهند. این کارشناس بانکی با اشاره به ضرورت تجدید نظر در ساختار سرمایه بانک‌ها، گفت: باید سرمایه و سهام بانک‌ها رقیق شود و سهامدارانی که عملکردشان موجب بروز اختلال شده و می‌شود، کنار گذاشته شوند. حسینی‌هاشمی افزود: همچنین در نحوه انتخاب مدیران هم باید تجدیدنظر شود. افرادی که برای سمت مدیرعاملی و عضویت در هیات مدیره بانک‌ها و موسسات انتخاب می‌شوند باید دارای صلاحیت بوده و وابستگی به بانک مرکزی و دولت نداشته باشند، اما اغلب افرادی وابسته به بانک مرکزی و دولت هستند و این نوع انتخاب‌ها نظارت را بی‌اثر می‌کند.

ناچاری بانک‌ها به پرداخت سود بالاتر

همچنین رییس موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران معتقد است: نرخ سود بانکی را نمی‌توانیم کاهش دهیم چون با زیرساخت‌های اقتصادی سازگار نیست. تیمور رحمانی با اشاره به افزایش نرخ سود بانکی گفت: بانک‌های دولتی و خصوصی به جای رقابت در کارهای اقتصادی و توسعه زیرساخت‌های اقتصادی و حمایت از کارهای اقتصادی در پرداخت سود بانکی با یکدیگر رقابت کردند که رقابت پرداخت نرخ سود برای اقتصاد کشور مشکل ایجاد می‌کند. رحمانی گفت: بانک مرکزی باید برای خارج کردن اقتصاد کشور از این رقابت بیهوده کاری انجام دهد. این فعال اقتصادی از طرف دیگر به ناچاری بانک‌ها به پرداخت نرخ سود بانکی بالا برای رقابت اشاره کرد و گفت: بانک‌ها به صورت انفرادی نباید در تعیین سود بانکی تاثیرگذار باشند بلکه باید تابع مقررات نظام بانکی کشور باشند. وی افزود: بانک مرکزی باید از زمان‌های حساس بانک‌ها در پرداخت تعهدات‌شان حمایت کند تا مجبور نشوند برای جذب سرمایه‌های عمومی زیر بار تعهد سود بیشتر بروند. رییس موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تهران گفت: با نرخ سود بالا رشد اقتصادی نخواهیم داشت. رحمانی با بیان اینکه میانگین نرخ رشد اقتصادی بلندمدت در اغلب کشورهای جهان حدود سه تا چهار درصد است، گفت: اگر نرخ سود بیش از این باشد، مطمئن باشید، رکود ایجاد می‌کند. این اقتصاددان تصریح کرد: حتی تصور اینکه بتوان نرخ سود حقیقی را برای مدت طولانی در بازه ۱۰ تا ۱۵ درصد نگه داشت، با منطق رشد اقتصادی پایدار و بلندمدت جور در نمی‌آید. رحمانی در عین حال کاهش دستوری نرخ سود را شیوه‌ای مناسب ندانست و تاکید کرد: بانک مرکزی نمی‌تواند با یک بخشنامه بانک‌ها را به کاهش نرخ سود ملزم کند زیرا در این صورت بانک‌ها انواع و اقسام ترفندها را برای دور زدن آن اعمال می‌کنند. عضو هیات علمی دانشگاه تهران افزود: بانک مرکزی باید با اعمال سیاست‌های پولی خود، بانک‌ها را به سمت رعایت نرخ‌های مصوب هدایت کند که در این راستا می‌توان به شیوه‌هایی چون اعطای خط اعتباری یا کاهش نرخ ذخیره قانونی برای تامین نقدینگی مورد نیاز بانک‌ها اشاره کرد.

این اقتصاددان همچنین گفت: یکی از ابزارهای سیاستی بانک مرکزی، جریمه کردن بانک‌هایی است که اضافه برداشت دارند ولی در مقابل باید بانک‌هایی را که حدود برداشت را رعایت می‌کنند، تشویق کند.

روزنامه دنیای اقتصاد / سه شنبه ۱۳/۰۴/۹۶ شماره ۴۰۸۵ صفحه ۲

کالاهای واسطه‌ای در صادرات و مصرفی در واردات ۹۵ صدرنشین شدند

اسکن تجارت ایران در صنعت

دنیای اقتصاد: تصویر وضعیت تجارت محصولات صنعتی در سال ۱۳۹۵ از مثبت شدن روند صادرات این بخش در کشور حکایت دارد. براساس آمارهای منتشر شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت از میان ۲۵ گروه فعالیت مورد ارزیابی به لحاظ ارزش دلاری در مجموع ۱۸ گروه در بخش صادرات و واردات در این دوره رشد را تجربه کرده‌اند. آمارهای اعلام شده از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت بیانگر آن است که به لحاظ ترکیب ارزش صادرات، در میان گروه‌های «صنعت، معدن، کشاورزی و فرش

و صنایع دستی» بدون در نظر گرفتن میعانات گازی بخش معدن با ۶/۴۹ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال ۹۴ گوی سبقت را از سایر گروه‌ها ربوده است. روند صعودی صادرات بخش معدن در حالی در سال گذشته ثبت شده است که اغلب محصولات معدنی سال گذشته به دلیل چالش‌های صادراتی با افت تولید مواجه بودند. روند رشد صادرات بخش معدن در حالی است که ترکیب ارزشی واردات بخش معدن از این قاعده مستثنا بوده، به طوری که واردات این بخش در سال گذشته نسبت به سال ۹۴ افت ۲۵ درصدی داشته است.

از سوی دیگر بررسی روند صادرات و واردات کالاهای «مصرفی»، «سرمایه‌ای» و «واسطه‌ای» بیانگر صدرنشینی کالاهای «واسطه‌ای» در صادرات و کالاهای «مصرفی» در واردات است. با توجه به آمار مذکور می‌توان گفت در بخش واردات هر سه گروه روند رو به رشدی داشته است، اما در بخش صادرات دو گروه «کالاهای مصرفی» و «کالاهای واسطه‌ای» رشد صادرات را تجربه کرده‌اند و گروه «کالای سرمایه‌ای» با افت در صادرات مواجه بوده است. تجربه کشورهای در حال توسعه نشان می‌دهد تجارت خارجی از طریق واردات کالاهای «سرمایه‌ای» و «واسطه‌ای» سبب افزایش رشد اقتصادی خواهد شد. طبق مطالعات انجام شده، قیمت نسبی کالاهای «سرمایه‌ای» در کشورهای توسعه یافته، در مقایسه با کشورهای در حال توسعه، ارزان‌تر است. بنابراین کشورهای در حال توسعه همچون ایران می‌توانند با واردات کالاهای «سرمایه‌ای» و «واسطه‌ای» ارزان‌تر از کشورهای توسعه یافته، زمینه رشد اقتصادی خود را فراهم کنند. از سوی دیگر تحلیلگران اقتصادی بر این باورند که برای انتقال از مرحله سنتی به مرحله تولید صنعتی و گذراندن مراحل توسعه صنعتی، واردات کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای و فناوری مناسب، زمینه‌ساز تحول صنعتی و اجتماعی خواهد شد. همچنین آمار اعلام شده از مجموع کالاهای صادراتی، بیانگر آن است که اقلام «سرمایه‌ای» به لحاظ ارزشی افت ۱۱ درصد و به لحاظ وزنی نیز افت ۱۶/۶ درصدی را در سال ۹۵ تجربه کرده‌اند. آمارهای اعلام شده همچنین بیانگر آن است که صادرات کالاهای «واسطه‌ای» در مدت زمان مورد بررسی به لحاظ وزنی با رشد ۶/۴۲ درصد و به لحاظ ارزشی نیز با رشد ۲/۱۳ درصدی همراه بوده است. روند صادرات کالای «مصرفی» نیز به لحاظ وزنی رشد ۶/۱۸ درصدی و به لحاظ ارزشی رشد ۶ درصدی داشته است. اما روند مجموع کالای وارداتی در سه گروه کالای «سرمایه‌ای»، «مصرفی» و «واسطه‌ای» هر چند به لحاظ ارزشی با رشد روبه‌رو بوده است، اما از لحاظ ارزش وزنی دو گروه کالای «سرمایه‌ای» و «واسطه‌ای» به ترتیب با ثبت منفی ۲/۰ درصد و منفی ۹/۸ درصد روند نزولی داشته‌اند. واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای همچنین کالاهای سرمایه‌ای به دلیل آنکه در فرآیند تولید به کار گرفته می‌شوند، نقش مستقیمی در افزایش تولید داخل و رشد اقتصادی دارند. از این‌رو تغییر روند واردات «به‌ویژه مواد اولیه و سرمایه‌ای» در مدت زمان مورد بررسی و ادامه این روند می‌تواند نقش موثری در بخش تولید و رشد اقتصادی کشور داشته باشد؛ به طوری که برخی فعالان صنعتی معتقدند با توجه به تغییر سفارش در خرید کالا احتمالاً شاهد ورود کالای مورد نیاز برای بخش تولید خواهیم بود که این امر به نفع این بخش تمام خواهد شد.

تجزیه و تحلیل محصولات صنعتی

روند رو به رشد صادرات محصولات صنعتی در حالی در سال ۱۳۹۵ ثبت شده است که تا پیش از به ثمر نشستن برجام، فعالان صنعتی با چالش‌های بی‌شماری در صادرات محصولات صنعتی دست به گریبان بودند. چالش‌هایی که افت صادرات محصولات صنعتی صادراتی را به همراه داشت و موجب شد تا فعالان صنعتی بخش اعظمی از بازارهای صادراتی خود را از

دست بدهند. اما توافق ایران با گروه ۵+۱ شرایط مطلوبی برای صادرات محصولات صنعتی و معدنی فراهم کرد، به گونه‌ای که عملکرد سال ۹۵ نشان می‌دهد که صادرات محصولات صنعتی و معدنی در مدار رشد قرار گرفته‌اند. براساس آمارهای اعلام شده، گروه صنعت در مدت زمان مورد بررسی رشد ۴/۵ درصدی را به لحاظ ارزش تجربه کرده است، این رقم برای بخش معدن ۶/۴۹ درصد ثبت شده است.

از سوی دیگر با استناد به آمار مذکور می‌توان گفت دو گروه صنعت و معدن در مدت زمان مورد بررسی توانسته‌اند جایگاه خود را در بازارهای جهانی بیابند و با توجه به رفت و آمد هیات‌های تجاری از کشورهای مختلف می‌توان گفت ادامه روند کنونی رشد بیش از پیش صادرات این دو بخش را به همراه خواهد داشت.

براساس این گزارش بخش فرش و صنایع دستی نیز با ثبت رشد ۵/۲۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل توانسته ۳۸۹ میلیون دلار ارزآوری کند. اما صادرات بخش کشاورزی در مدت زمان مذکور با افت نزدیک به ۲ درصدی نسبت به سال ۹۴ همراه بوده و با این شرایط این گروه تنها بخشی است که در آمارهای وزارت صنعت، معدن و تجارت جهت منفی داشته است.

ریز صادرات

بررسی آمار اعلام شده درخصوص ارزش صادراتی گروه فعالیت‌های صنعتی حکایت از آن دارد که فعالان صنعتی در این دوره بیش از ۲۹ میلیارد دلار صادرات داشته است که نسبت به مدت مشابه سال ۹۴ با رشد ۴/۵ درصدی همراه بوده است. براساس این آمار پنج گروه «ساخت ماشین‌آلات دفتری، حسابداری و محاسباتی»، «ساخت ابزار پزشکی، ابزار اپتیکی و ابزار دقیق، ساعت‌های مچی و انواع دیگر ساعت»، «ساخت سایر تجهیزات جابه‌جایی طبقه‌بندی نشده در جای دیگر»، «ساخت چوب و محصولات چوب و چوب پنبه، به استثنای میلمان، ساخت کالا از نی و مواد حصیربافی» و «ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین رشد را به لحاظ ارزش صادراتی در مدت زمان مذکور تجربه کرده‌اند. اما صادرات بخش معدن نیز در این گزارش مورد ارزیابی قرار گرفته است.

براساس آمارهای داده شده در بخش معدن به ترتیب «استخراج کانسارهای فلزی»، «استخراج سایر معادن طبقه‌بندی نشده در جای دیگر» و «استخراج نفت خام و گاز طبیعی؛ فعالیت‌های خدماتی جنبی استخراج نفت و گاز، به استثنای بررسی‌های اکتشافی» جایگاه بیشترین صادرات به لحاظ ارزشی در این بخش مولد را کسب کرده‌اند. معدن برای اقتصاد ایران در سال ۹۵ بیش از یک میلیارد دلار ارزآوری به همراه داشته است، رقمی که باتوجه به پتانسیل‌های معادن در ایران ناچیز به شمار می‌رود.

ریز واردات

سید ۲۵ قلم کالای صنعتی در بخش واردات نیز نشان می‌دهد که ۱۸ قلم کالا رشد واردات را تجربه کرده‌اند و ۷ قلم کالا نیز سیر نزولی داشته‌اند. آمار اعلام شده همچنین حکایت از آن دارد که از میان ۲۵ گروه فعالیت صنعتی در سال ۹۵، پنج گروه «ساخت پوشاک، عمل آوردن و رنگ کردن پوست»، «دباغی و پرداخت چرم؛ ساخت چمدان، کیف دستی، زین و یراق و انواع پاپوش»، «ساخت منسوجات»، «ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی» و «ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین رشد واردات را به لحاظ ارزش دلاری تجربه کرده‌اند. براساس این آمار می‌توان گفت واردات «ساخت پوشاک، عمل آوردن و رنگ کردن پوست» در مدت زمان مورد بررسی بیش از ۶۳ میلیون و ۸۰۰ هزار دلار بوده است که با این ارزش واردات نسبت به مدت مشابه سال ۹۴ توانسته رشدی بالغ بر ۵/۳۳۰ درصد را تجربه کند. ارزش واردات «دباغی و پرداخت چرم؛ ساخت چمدان، کیف دستی، زین و یراق و انواع پاپوش» نیز بیش از ۲۹ میلیون و ۴۰۰ هزار دلار بوده که نسبت به سال قبل رشد ۷/۱۶۳ درصدی برای این گروه ثبت شده است. اما سومین گروه صنعتی که در این مدت بیشترین رشد را تجربه کرده به «ساخت منسوجات» اختصاص دارد که با ارزش بیش از ۸۳۷ میلیون دلار نسبت به سال ۹۴ رشد نزدیک به ۴۴ درصدی را تجربه کرده است. «ساخت سایر محصولات کانی غیرفلزی» نیز در این مدت به لحاظ ارزش دلاری بیش از ۵۲۳ میلیون دلار ایجاد کرده که از این طریق رشدی نزدیک به ۳۲ درصد برای آن ثبت شده است. اما پنجمین گروهی که در این مدت رشد واردات به لحاظ ارزش دلاری را تجربه کرد به «ساخت محصولات فلزی فابریکی به جز ماشین‌آلات و تجهیزات» اختصاص دارد.

روزنامه گسترش صمت / چهارشنبه ۱۴/۰۴/۹۶ شماره ۸۰۶ صفحه ۹

ایجاد توازن با بازار پول و پوشش ریسک بازار سرمایه

مهکامه علیقلی: اگر فرض کنیم بخشی از اقتصاد کشور به واسطه سرمایه‌گذاری پول‌هایی است که به میزان ثابت در دست مردم است، به طور قطع منابعی که از سوی مردم کمتر در بورس سرمایه‌گذاری می‌شود به سمت بانک‌ها رفته و این دو بازار رقیب می‌شوند؛ چراکه هر قدر منابع از یک بازار خارج شود، به طور طبیعی باید در بازار دیگر تاثیر مثبت داشته باشد. در این میان، از نظر اقتصاددانان و فعالان بازار رفتن به سمت بازارهای کاذبی مثل ارز، طلا و... چون ایجاد ثروت نمی‌کند، سرمایه‌گذاری مضر اقتصادی به حساب می‌آید. این کارشناسان برای تعدیل نرخ سود بانکی و جذب بیشتر سرمایه‌ها به بازار سرمایه راهکارهایی از قبیل کنترل ریسک بازار سرمایه (به عنوان عامل بازدارنده برای جذب سرمایه‌های مردم) را پیشنهاد می‌کنند و از سوی دیگر معتقدند باید برای سود سپرده‌های بانکی مالیات در نظر گرفته شود، امری که در سایر نقاط دنیا نیز مرسوم است.

مالیات سپرده

کاظم دوست‌حسینی کارشناس اقتصاد و استاد دانشگاه، درباره راهکارهای تعدیل نرخ سود بانکی و تأثیرش در بازار سرمایه به صمت گفت: اگر بازار پول و سرمایه را به عنوان دو بازار اصلی که مردم می‌توانند در آن سرمایه‌گذاری کنند به شمار بیاوریم و اگر بازدهی و بهره‌وری در بازار پول بیشتر است، کاهش نرخ سود بانکی، قدری انگیزه سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه را بیشتر می‌کند. البته در تحلیل‌های سرمایه‌گذاری ریسک هم موثر است، در بازار پول برخلاف بازار سرمایه ریسک زیادی وجود ندارد. به نظر می‌رسد به دلیل نوسان‌ها و ریسک زیاد بازار سرمایه، کاهش نرخ بهره بانکی هم نتواند انگیزه چندانی در جذب سرمایه‌های مردم به سمت بورس ایجاد کند. وی افزود: در اینجا نقش دولت خیلی مهم است، اگر دولت به صورت دستوری یا منطقی بخواهد کاهش نرخ سود بانکی را اعمال کند، باید با برنامه‌ریزی دقیق، وجوه مردم را در منابعی که در خدمت اقتصاد و تولید کشور است، به‌طور موثرتری هدایت کرده و به کار گیرد. از نظر این استاد دانشگاه، تلفیق بازار سرمایه و بازار پول از طریق انتشار اوراق مشارکت، یکی از راهکارهایی است که برای جذب بیشتر مردم به سمت بازار سرمایه موثر است؛ وی افزود: اوراق مشارکتی که به‌وسیله شرکت‌های تولیدکننده برای طرح‌های توسعه‌ای یا برای نیاز به سرمایه در گردش منتشر می‌شوند باید از راه بورس، توزیع، تأمین و تضمین شود. به این شکل که وقتی گواهی سپرده همراه با اوراق بدهی شرکت‌ها صادر می‌شود برای افراد مشخص شود پولشان در کدام پروژه استفاده می‌شود. دوست‌حسینی با اشاره به اینکه صندوق‌های سرمایه‌گذاری در سهام و اوراق بدهی هم می‌توانند در ردیف این نوع از سرمایه‌گذاری قرار گیرند، درباره راهکار دوم تصریح کرد: به دست آوردن توازن بین بازار سرمایه و بازار پول به این معنی است که این توازن در بازده سرمایه‌گذاری شکل بگیرد، سودهایی که در حال حاضر از سوی بانک‌ها پرداخت می‌شود، سود خالص ثابت بدون ریسک و بدون مالیات است، در صورتی که در بازار سرمایه برای شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران نرخ مالیات در نظر گرفته می‌شود که این نرخ، برای سود سپرده اعمال نمی‌شود؛ در این صورت با وضع مقررات مالیاتی برای نرخ‌های بالای سود سپرده بانکی توازن برقرار می‌شود. این موضوع با کنترل نرخ سود سپرده بانکی کمک می‌کند تا نرخ سود به جای اینکه دستوری تعیین شود، از یک حد معینی بیشتر نشود و هرچقدر این نرخ بیشتر شود، دولت سهم بیشتری را به شکل تصاعدی دریافت کند. این کارشناس ارشد بازار سرمایه ادامه داد: در این صورت ضمن اینکه درآمدی برای دولت ایجاد می‌شود، از سوی دیگر بین بازار سرمایه و بازار پول توازن ایجاد خواهد شد و آن موضوعی که سال‌ها است شورای پول و اعتبار بانک مرکزی به عنوان مقررات و دستوری کردن نرخ سود بانکی پیگیری می‌کند، غیرمستقیم اعمال خواهد شد و خود به خود یک نظام غیرمستقیم کنترلی ایجاد می‌شود.

تعدیل نرخ سود، شاه‌کلید اصلاحات

در این باره یک کارشناس بازار سرمایه کنترل تورم را از مهم‌ترین دستاوردهای دولت در دوره قبل برشمرد و افزود: دولت اگر بتواند رکود را برطرف و نرخ بانکی را که رقیب اصلی بازار سرمایه است به سمت واقعی شدن سوق دهد، انتظار داریم، کم‌کم صنایع فعال در بورس بتوانند وضعیت بهتری پیدا کنند. به گزارش سنا، عظیم ثابت، کنترل تورم را از مهم‌ترین دستاوردهای دولت در دوره قبل دانست و افزود: دولت اگر بتواند رکود را برطرف و نرخ بانکی را که رقیب اصلی بازار سرمایه است به سمت واقعی شدن سوق دهد، انتظار داریم کم‌کم صنایع فعال در بورس وضعیت بهتری پیدا کنند. وی با اشاره به

سخنان اخیر رئیس بانک مرکزی درباره ضرورت کاهش نرخ سود بانکی و یکسان‌سازی نرخ ارز در آینده نزدیک، گفت: به نظر من این کار باید زودتر از این‌ها انجام می‌شد و هرچه سریع‌تر باید اقدام لازم انجام شود. شاه‌کلید اصلاحات در این بخش تعدیل نرخ سود به صورت واقعی است. ثابت ادامه داد: همه می‌دانیم که سود بانکی باید با نرخ تورم نسبت مشخصی داشته باشد اما متأسفانه تاکنون به هر دلیلی به بحث واقعی شدن سود بانکی توجه کافی نشده است. این کارشناس بازار سرمایه در عین حال با انتقاد از غلبه نگاه بانک‌محوری در کشور گفت: تا زمانی که سپرده بانکی آنقدر جذاب است که بدون دریافت مالیات و بدون ریسک، سود تضمین شده به سپرده‌گذاران پرداخت می‌شود، تولید و صنعت رونق نخواهد گرفت و این امر در هیچ کجای دنیا مرسوم نیست و حتی در برخی کشورها اگر شما منابعی را در بانک بگذارید، بابت نگهداری آن باید مبالغی هم پرداخت کنید. ثابت با بیان اینکه ارز دو نرخی و سه‌نرخی به هیچ‌وجه به نفع مصرف‌کننده نیست، افزود: امروز دیگر تک‌نرخی شدن نرخ ارز نه یک انتخاب بلکه یک ضرورت است. وی با تأکید بر اینکه نباید ارز و سود بانکی را به صورت دستوری مدیریت کنیم، افزود: اگرچه زیرساخت‌های اقتصادی ما هنوز در جاهایی اصلاح نشده و دولت مجبور است دخالت‌هایی کند اما در نهایت اگر بتوانیم سازوکار بازار آزاد را در اقتصاد اجرایی کنیم صنایع ما کمتر آسیب می‌بینند. ثابت گفت: البته هم‌اکنون جو بازار به صورتی است که تا حدودی فعالان بازار احساس خوبی از شرایط کلی بازار ندارند، چراکه بسیاری از شرکت‌ها با نصف ظرفیت

کار می‌کنند، اما اگر منابع به سمت تولید هدایت شود، مستقیم اثر خود را نشان می‌دهد و از آنجا که بخشی از این منابع به سمت بازار سرمایه خواهد آمد طبیعی است که این بازار از ظرفیت رشد برخوردار خواهد بود. وی یکی از ویژگی‌های بورس تهران را تنوع در صنایع مختلف دانست و گفت: این تنوع می‌تواند اثر مثبت بر بازار ما داشته باشد؛ اگر در بعد اقتصادی بتوانیم چالش‌های مهم را به‌ویژه در حوزه بانک‌ها و بیمه‌ها و صندوق‌های بازنشستگی سروسامان دهیم، وی افزود: دولت اگر اتاق فکری داشته باشد و بتواند برای طراحی یک بسته حمایتی برنامه‌ریزی کند تا تصمیم‌های اقتصادی به صورت منسجم و برنامه‌ریزی شده پیش برود، امید می‌رود شرایط بازار سرمایه نیز به تدریج بهتر شود.

روزنامه جهان صنعت / چهارشنبه ۱۴/۰۴/۹۶ شماره ۳۶۷۱ صفحه ۲

اجرای رانتی واگذاری ها مانع توسعه بخش خصوصی کشور؛

گره کور خصولتی ها!

صفحه تحلیل: گروه اقتصادی- اقتصاد دولتی در جوامع امروزی به عنوان یک بیماری برای کشورها به شمار می‌رود و هرچه دستگاه دولتی نفوذ بیشتری در بخش‌های اقتصادی جامعه داشته باشد و با در دست گرفتن نگاه‌های اقتصادی روز به روز به دنبال فربه‌تر شدن و تقویت بنیه اقتصادی خود باشد، بی‌شک نتیجه آن ناکارایی، فساد و جلوگیری از رشد اقتصادی در کشور خواهد شد. مشکلات بخش دولتی در کشور ما نیز عمدتاً به دلیل ساختار غلط در نظام تصمیم‌گیری و اجرایی دولتها و عدم اصلاح مشکلات ساختاری در نهادهای مسوول و سیاستگذار است. در این مسیر اگرچه واگذاری شرکت‌هایی که مشمول اصل ۴۴ قانون اساسی بودند، نشان از عزم مسوولان در مورد اصلاح ساختار اقتصادی دارد، با این حال نحوه واگذاری‌ها گویای این امر نیست و نمونه اصلی و مشخص آن ورود شرکت‌های شبه‌دولتی و خصولتی به ساختار اقتصاد و محدود کردن فعالیت بخش‌های خصوصی حقیقی است. در صورتی که بخش خصوصی در کشور ما از قدرت چندانی جهت اداره امور اقتصادی کلان برخوردار نباشد، دولت باید با ارائه تسهیلات کم‌بهره بخش خصوصی را حمایت کند تا به تدریج اداره شرکت‌های صنعتی در اختیار بخش خصوصی و مردم قرار گیرد. اما از آن جایی که صنایع ما درگیر بیماری‌های شدید اقتصادی هستند و نیاز اساسی به اصلاح ساختار دارند متأسفانه با خصولتی شدن، گره‌ای از مشکلات آنها باز نخواهد شد. در واقع وجود شرکت‌های خصولتی دو ایراد اساسی دارد؛ اولین معضل این است که سیاستگذاری‌های ناکارآمد دولتی و نفوذ آنها در درون این شرکت‌ها و صنایع وابسته به آنها سبب بروز مشکلات زیرساختی در آنها می‌شود؛ دومین عامل هم به ضعف شدید بخش خصوصی بر می‌گردد و به همین دلیل ضعف در مدیریت اداره صنایع خصولتی به درستی انجام نمی‌شود.

تمایل به حفظ قدرت

آنچه موجب جلوگیری از اجرای حقیقی خصوصی‌سازی در ایران می‌شود، تمایل دولت به حفظ قدرت سیاسی و اقتصادی خود در صنایع کشور است و دستگاه دولتی تمایلی به حمایت از بخش خصوصی بدون کسب منفعت برای خود نخواهد

داشت؛ در کل دولتها در کشور رغبتی به توسعه صنعت در کشور ندارند مگر اینکه جناح حاکم منافع خاصی را در توسعه آن صنعت داشته باشد. در مسیر توسعه اقتصادی کشور، بدهی‌های بسیار سنگین بانک‌ها به بانک مرکزی، معوقات سیستم بانکی، بدهی‌های سرسام‌آور دولت به سیستم بانکی و ناکارآمدی پیمانکاران و فعالان بخش خصوصی و نیز اجرای نادرست سیاست‌های اصل «۴۴»، مانعی بر سر راه رونق و رشد کشور شده و بیماری‌های اقتصادی کشور را تشدید کرده است. در واقع اگر دولت به مدیریت کارآمد بخش خصوصی اطمینان می‌کرد و دست این بخش را در توسعه صنایع کشور باز می‌گذاشت، یقیناً سرنوشت خوبی می‌توانست در انتظار بنگاه‌های تولیدی و صنعتی کشور باشد، بنابراین تا زمانی که خصوصی‌سازی به درستی اجرا نشود و فقط از یک ارگان دولتی به ارگان دولتی دیگر یا افرادی خاص منتقل شود، دور از ذهن نخواهد بود که شاهد اتفاقات بزرگی مانند تعطیلی کارخانه‌ها و ورشکستگی بنگاه‌های صنعتی کشور باشیم.

دو بیماری عمده اقتصاد

همان‌طور که بسیاری از کارشناسان و فعالان اقتصادی کشور نسبت به ضررهای اقتصاد دولتی و حضور خصولتی‌ها بارها تذکر داده‌اند، وزیر اقتصاد نیز پایین بودن رشد اقتصادی را وابسته به دو بیماری عمده یعنی دولتی بودن و نفتی بودن اقتصاد ایران می‌داند. علی‌طیبنیا در نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی که با حضور غلامحسین شافعی رییس اتاق ایران، غلامعلی کامیاب معاون ارزی بانک مرکزی و اعضا شورا برگزار شد، گفت: اعتقاد بر این است که دلیل رشد اقتصادی پایین

دو بیماری عمده یعنی دولتی بودن و نفتی بودن اقتصاد ایران است. وزیر امور اقتصادی و دارایی افزود: اگر طی چهار دهه گذشته رشد اقتصادی ۲/۳ درصد بوده دلیل دولتی بودن و نفتی بودن اقتصاد کشور است. طیب‌نیا با بیان اینکه در ابتدای شروع کار دولت با وضع آشفته‌ای مواجه بودیم، اظهار داشت: رکود تورمی شدید، آینده تیره و تار و همچنین ناروشن را در برابر فعالان اقتصادی ترسیم می‌کرد و انگیزه را برای هر گونه سرمایه‌گذاری از بین برده بود. وی با بیان اینکه طبیعی بود در این شرایط حرکت ما زنده کردن امید در فعالان اقتصادی باشد، بیان داشت: بنابراین ما با کمک مردم و فعالان اقتصادی توانستیم از آن شرایط عبور کنیم و به ثبات نسبی اقتصادی در کوتاه‌مدت برسیم اما در عین حال سعی کردیم همزمان با برنامه‌های کوتاه‌مدت برنامه‌های اصلاح ساختار و بلندمدت را فراموش نکنیم تا نقش دولت در اقتصاد کم و حضور بخش خصوصی پررنگ‌تر شود و وابستگی به نفت را کم کنیم. وزیر اقتصاد بیان داشت: راهبرد اصلی ما افزایش توان تولید، تامین مالی کشور و ارتقای شفافیت و انضباط بود که در برخی موارد توفیق داشتیم و در برخی موارد هم توفیقی حاصل نشد. طیب‌نیا اظهار داشت: فکر می‌کنم برنامه‌های تنظیم شده درست است و سعی می‌کنیم این روند را ادامه دهیم و به جایی برسیم که اقتصاد وابستگی خود را به نفت کاهش دهد.

جایگزینی غلط برای بخش خصوصی

وزیر اقتصاد با بیان اینکه در سال‌های اخیر متأسفانه بخش شبه‌دولتی جایگزین بخش خصوصی شده است، بیان داشت: حتما باید بهبود فضای کسب و کار اولویت اصلی ما باشد. وی گفت: واگذاری بنگاه‌های دولتی به بخش خصوصی واقعی باید سرعت بیشتری بگیرد در حالی که مقاومت‌ها خیلی زیاد است و فشار سنگینی به ما وارد می‌شود. طیب‌نیا اظهار داشت: اگر ما یک شرکت را به بخش شبه‌دولتی مفت بدهیم کسی چیزی نمی‌گوید اما اگر مالکیت شرکتی را با ۲۰ یا ۳۰ درصد قیمت واقعی به بخش خصوصی واقعی واگذار کنیم همه اعتراض می‌کنند. وی گفت: از جمله اولویت‌هایی که در دوره آینده باید برای رونق تولید پیگیری شود اصلاح نظام مالی کشور است. طیب‌نیا تأکید کرد: بانک‌ها قادر نیستند منابع لازم را برای تولید تامین کنند و هزینه مالی بسیار گران است و هیچ فعالیت تولیدی نمی‌تواند با این شرایط رقابت کند. وزیر امور اقتصادی و دارایی گفت: البته هزینه‌های مالی بالا به ضرر بانک هم هست و باعث انبوهی از مطالبات غیر معوق می‌شود.

ساماندهی فعالیت‌های بخش شبه‌دولتی

طیب‌نیا با اشاره به برگزاری نشست‌های شورای گفت‌وگو در چهار سال گذشته اظهار داشت: توانستیم از نزدیک با مشکلات بخش خصوصی آشنا شویم. آنچه در حال حاضر مورد نیاز کشور است رشد اقتصادی است. رشد اقتصادی با دو شرط دوری از اقتصاد نفتی و دولتی است. وزیر اقتصاد خاطر نشان کرد: طی این چهار سال که در شورای گفت‌وگو گذشت، توانستیم در این مسیر حرکت کنیم. اگرچه معتقدم ظرفیت‌های این شورا و بخش خصوصی بیش از این اندازه است. آمادگی داریم پیشنهادها را رییس اتاق ایران را اجرایی کنیم. معتقدیم فعالیت‌های بخش شبه‌دولتی باید ساماندهی شود و دولت و

بخش‌های دولتی باید کمک حال بخش خصوصی باشند نه رقیب آن ضمن اینکه دولت نیز باید مکمل بخش خصوصی و بازار باشد.

در قبال ریال، ارز فروخته نمی‌شود

معاون ارزی بانک مرکزی با اشاره به بخشنامه ۱۰۱۵، گفت: سیستم بانکی جز برای سفر، به هیچ عنوان فروش ارز ندارد بلکه تعهدی در قبال یک کالای خاص برای مدت زمانی معین می‌دهد. غلامعلی کامیاب در جلسه شورای گفت‌وگو، افزود: بانک‌ها درباره بحث قیمت‌گذاری ارز مظلوم واقع شده‌اند زیرا وظیفه بانک معامله اسناد است و وظیفه قیمت‌گذاری ندارد. بر همین اساس وظیفه‌ای برای قیمت‌گذاری و توزیع بر عهده بانک مرکزی نیست و زمانی هم که این موضوع مطرح شد بانک مرکزی معترض بود. کامیاب ادامه داد: بخشنامه ۱۰۱۵ (دستورالعمل چگونگی رسیدگی به ایفای تعهدات ارزی گذشته شامل تمام تعهدات ارزی که به استناد مجموعه مقررات ارزی و نامه‌های عمومی این بانک در قالب گشایش اعتبار اسنادی، ثبت برات اسنادی و حواله ارزی به نرخ‌های کمتر از نرخ مرجع یا نرخ مرجع تا قبل از تاریخ ۱۳۹۱/۵/۳ ایجاد شده باشد، می‌شود. این دستورالعمل تمام مواردی را که قبل از ۱۶ آذر ماه ۱۳۹۲ بر اساس بخشنامه‌های این بانک با متقاضی تسویه ریالی صورت گرفته است شامل نمی‌شود.) به دلیل اینکه دستورالعمل‌های متعددی تنظیم و ابلاغ شده بود و همه در تضاد بودند، به عنوان فصل‌الخطاب تهیه و ابلاغ شد. وی اظهار داشت: در زمان تهیه این دستورالعمل با بانک‌ها و بخش خصوصی هماهنگی انجام

شد. این مقام مسوول در ادامه افزود: نکته مهم دیگر این است که در سال ۹۱ کارگروه ویژه اقتصادی دولت مصوبه‌ای دارد که به تأیید رییس جمهور وقت رسیده و بر تاریخ ترخیص کالا تأکید دارد و از تاریخ تصویب این مصوبه نرخ همه کالاها مبادله‌ای است مگر آنهایی که در اولویت‌ها اعلام شد که اینها هم به نرخ روز ترخیص بود. کامیاب ادامه داد: مصوبه این کارگروه از سال ۹۱ اجباری شده است. وی افزود: موضوع سوم بحث فروش ارز است، سیستم بانکی جز برای سفر، به هیچ عنوان فروش ارز ندارد بلکه تعهدی در قبال یک کالای خاص برای مدت زمانی معین می‌دهد، پس هیچ‌گاه در قبال ریال، ارز فروخته نمی‌شود.

روزنامه دنیای اقتصاد / چهارشنبه ۱۴/۰۴/۹۶ شماره ۴۰۸۵ صفحه ۲

در گفت‌وگو با «محمد مهدی بهکیش» مسیر کارآیی دولت دوازدهم بررسی شد مثلث نجات اقتصاد ایران

دنیای اقتصاد: در آستانه چینش کابینه دولت دوازدهم، دکتر محمد مهدی بهکیش از الزامات تقویت ترکیب و کارآیی دولت جدید حسن روحانی سخن به میان آورده است. دبیرکل کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی، راه نجات اقتصاد ایران را در قالب یک چارچوب مثلثی تعریف کرده است. یک ضلع مثلث راهگشای اقتصاد، «مبارزه با قاچاق و فساد»، ضلع دیگر «رقابتی کردن اقتصاد با هدف گسترش صادرات» و سومین ضلع «ساماندهی بانک‌ها و موسسات اعتباری در داخل و با خارج» است. بهکیش در مصاحبه با هفته‌نامه «تجارت فردا» به رئیس‌جمهوری منتخب دولت دوازدهم پیشنهاد داده که ابتدا تکلیف خود را با اقتصاد و سه مشکل اصلی آن روشن کند، آنگاه وارد فاز تعیین اعضای کابینه شود؛ چرا که جابه‌جایی افراد به تغییرات بنیادین نخواهد انجامید و ادامه روال قبلی نتیجه‌ای جز شکست برای عملکرد متولیان وزارتخانه‌ها نخواهد داشت.

به اعتقاد بسیاری از کارشناسان اقتصادی، دولت یازدهم در انجام برخی ماموریت‌های خود توفیق داشته و در برخی دیگر ناموفق عمل کرده است. بهکیش درخصوص نقاط ضعف اصلی کابینه حسن روحانی به ویژه در حوزه اقتصاد بر این باور است که روحانی و همکارانش در دولت یازدهم دو کار بسیار مهم انجام داده‌اند، اما در عین حال به چند کار مهم اصلاً وارد نشدند. بهکیش در تشریح فراز و فرودهای اقتصادی دولت چهارساله روحانی گفت: یکی از کارهای مهم آنها در حوزه روابط بین‌الملل بود که به برجام منتهی شد. کار بزرگ دیگر، ایجاد ثبات اقتصادی بود که در نتیجه آن نرخ ارز نسبتاً ثابت ماند، تورم تک‌رقمی شد، بودجه دولت شکل مناسب‌تری به خود گرفت و بخش خصوصی تا حدودی به کار امیدوارتر شد و شاید مهم‌تر آنکه راه رفت و آمد سرمایه‌گذاران خارجی به کشور باز شد.

این اقتصاددان «تحریم‌ها» را مهم‌ترین مشکل اقتصاد کشور طی سال‌های گذشته می‌داند. وی بر این باور است که روحانی موفق شده بخش عمده‌ای از تحریم‌ها را از سر راه بردارد، اما به گفته وی بزرگ‌ترین مشکل حال حاضر که در حوزه اقتصاد تعریف می‌شود هنوز هم پابرجا است. به اعتقاد بهکیش در وضعیت امروز «قاچاق و فساد»، «مشکلات نظام بانکی» و

«اقتصاد غیررقابتی» به‌صورت سه دیوار در مقابل فعالان اقتصادی قرار گرفته و تا زمانی که این سه دیوار فرو نریزد یا چشم‌انداز فروریزی آن ظاهر نشود، هیچ فعالیت اقتصادی درستی انجام نمی‌شود. دبیرکل کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی معتقد است هم «جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی» و هم ایجاد «اشتغال و رشد اقتصادی» با این سه مانع مواجه شده‌اند. وی می‌گوید: من راه نجات اقتصاد ایران را در قالب یک چارچوب مثلثی تعریف کرده‌ام که یک ضلع آن «مبارزه با قاچاق و فساد»، دیگری «ساماندهی بانک‌ها و موسسات اعتباری در داخل و در ارتباط با خارج» و سومین ضلع «رقابتی کردن اقتصاد برای صادرات» است. بهکیش با انتقاد از نبود یک نگاه استراتژیک در حل مشکلات اقتصادی، عنوان می‌کند: به نظر می‌رسد دولت اول آقای روحانی چنین نگاهی به مساله اقتصاد ایران نداشته است؛ یعنی مساله را به‌صورت استراتژیک بررسی نکرده تا این مشکلات را مورد شناسایی قرار دهد. تا زمانی که دولت وجود این سه مشکل اساسی را باور نداشته باشد، نمی‌تواند برنامه اقتصادی مناسبی تهیه کند. بنابراین قبل از اینکه آقای روحانی وارد فاز انتخاب وزرا شود، باید راجع به این چارچوب مثلثی با قوای دیگر و مقام معظم رهبری وارد مذاکره شود و توافق آنها را جلب کند. این سه مشکل آنقدر بزرگ است که قوه مجریه به تنهایی قادر به حل آنها نخواهد بود و لازم است تأیید رهبری، همکاری قوه مقننه و پشتیبانی قوه قضائیه را داشته باشد. دبیرکل کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی، درخصوص اینکه مشکلات سه‌گانه تا چه حد به ناکارآمدی وزرا و مدیران پیشین دولت وابسته بوده و چقدر از ساختارهای اقتصادی نامناسب ناشی شده است، اظهار می‌کند: ارزیابی کارآمدی هر یک از وزرا یا کلیت کابینه باید براساس یک برنامه یا سند صورت گیرد. برنامه پنج‌ساله توسعه، برنامه اقتصاد مقاومتی یا برنامه دولت یازدهم

ممکن است مبنایی برای ارزیابی کارآمدی باشد. اما سوال این است که کدامیک از وزرا براساس یکی از این اسناد گزارش عملکرد تهیه کرده‌اند تا مشخص شود بر پایه فلان برنامه از نقطه A به نقطه B رسیده‌اند؟ در مورد دولت آینده هم همین سوال مطرح است: کدام برنامه قرار است مبنای عمل قرار گیرد؟ اقتصاد مقاومتی؟ برنامه ششم؟ برنامه‌ای که آقای روحانی در جریان تبلیغات انتخاباتی ارائه کرد یا برنامه‌ای که کارشناسان معتقد به اقتصاد بازار به او ارائه می‌دهند؟

وی معتقد است تا زمانی که مشخص نشود دولت در واقع به دنبال چیست، نمی‌توان درباره کارآمدی یا ناکارآمدی کابینه سخن گفت، چرا که باید مشخص شود آیا دولت به دنبال اقتصاد رقابتی هست یا نه، اگر باشد باید در قالب برنامه اقتصاد مقاومتی و برنامه ششم اقتصاد را رقابتی کرد.

بهکیش می‌افزاید: فراموش نکنیم که اگر به دنبال صادرات محوری هستیم، باید به سمت اقتصاد رقابتی حرکت کنیم. مگر می‌توان کالایی را که به قیمت گران و غیررقابتی تولید شده، صادر کرد؟ مگر می‌توان با وجود فساد گسترده در سیستم اداری به جذب سرمایه‌گذار خارجی امیدوار بود؟ مگر می‌توان چشم را بر حجم عظیم قاچاق کالا بست و از تجارت پاکیزه دم زد؟ موسسات اعتباری و اغلب بانک‌ها وضعیتی بحرانی دارند، مشکلاتی بسیار عمده برای مملکت به وجود آورده‌اند و همه را با خود به داخل باتلاق فرو می‌کشند. بنابراین معتقدم هیچ مساله‌ای به اهمیت سه ضلع مثلث مورد اشاره وجود ندارد، به عبارت دیگر هیچ فعالیت اقتصادی بدون مواجه شدن با مشکلات سه‌گانه فوق قابل اجرا نیست.

این اقتصاددان درخصوص چینش کابینه دولت دوازدهم گفت: یک لحظه خودمان را جای آقای روحانی بگذاریم و فرض کنیم که می‌خواهیم وزرای کابینه را انتخاب کنیم. اگر به آقای X بگوییم: «مسئولیت فلان وزارتخانه را قبول کن»، ممکن است بگوید: «من در این وزارتخانه قرار است چه کنم؟ اگر می‌خواهی اقتصاد را رقابتی کنی، من این کار را بلد نیستم. توان من، اداره وزارتخانه با سیاست‌های حمایتی است.»

همین الان برخی وزرای کابینه کاملاً به اقتصاد رقابتی معتقدند و برخی دیگر کاملاً طرفدار سیاست‌های حمایتی‌اند. در عجبم که آقای روحانی چگونه این دو گروه را کنار هم نشانده است، طبیعی است که در چنین وضعیتی از وزارتخانه‌های مختلف، صداها گوناگون شنیده می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت به شدت به سمت سیاست‌های حمایتی میل می‌کند و وزارت راه و شهرسازی به سمت اقتصاد رقابتی؛ برخی گروه‌های صاحب‌قدرت، موسسات مالی و اعتباری را به یکسو می‌کشند و بانک مرکزی به سوی دیگر. اشکال عمده‌ای که بر دولت اول آقای روحانی وارد بود، همین است. آقای روحانی باید بلافاصله بعد از برجام نگاه خود را به سمت اقتصاد معطوف می‌کرد و برای حل سه مشکل اساسی مورد اشاره وارد عمل می‌شد. باید مثلاً به آقای X می‌گفت «اگر می‌توانی در این مسیر با دولت همراه شوی در کابینه بمان، در غیر این صورت شما را به خیر و ما را به سلامت.»

بهکیش درمورد وجود برنامه مدون برای مبارزه با فساد بر این باور است که برنامه‌ای که بتوان بر اساس آن گزارش عملکرد تهیه کرد، وجود ندارد، برای مبارزه با قاچاق هم همین‌طور. دولت برای اصلاح نظام بانکی نیز تنها به بانک مرکزی متکی بوده در حالی که این مشکل فراتر از بانک مرکزی است. باید برای همه این کارها برنامه مدونی وجود داشته باشد که بگوید برای حرکت از نقطه A به B این کارها انجام می‌شود. آقای روحانی این کار را نکرده و در این مورد می‌توان به او ایراد گرفت. انجام این کار البته بسیار مشکل است. وی معتقد است اگر این اقدامات صورت نگیرد تداوم وضعیت فعلی، اقتصاد ایران را به جای بدتری می‌رساند مثلاً نرخ بیکاری تشدید می‌شود، شاید رشد اقتصادی دو، سه درصدی وجود داشته باشد، اما این نرخ رشد چیزی را جبران نمی‌کند و وضع ترازنامه دولت رو به وخامت بیشتر می‌رود.

این اقتصاددان در جمع‌بندی سخنان خود می‌گوید: کابینه روحانی در دولت یازدهم کاملاً نامتجانس بود و پس از برجام در مورد هیچ‌یک از کارهای اساسی موردنیاز اقتصاد اقدام نکرد. امروز مشکلات بانکی نسبت به دو سال قبل بیشتر شده، درباره قاچاق، می‌گویند روند کاهش یافته بوده اما آمار روشنی وجود ندارد، در حوزه فساد مجبوریم به رتبه‌بندی‌های جهانی استناد کنیم و آمار داخلی معتبری وجود ندارد (حتی بانک مرکزی هم برخی آمارهای خود را منتشر نمی‌کند) و در حوزه رقابتی کردن اقتصاد در اغلب موارد به‌طور معکوس عمل شده است. با این حساب اگر آقای روحانی بخواهد روال قبلی را ادامه دهد، هیچ فرقی نمی‌کند چه کسی مسوول کدام وزارتخانه باشد؛ چون همه شکست خواهند خورد. آقای روحانی باید این نکته را در ذهن داشته باشد که در دوره نخست ریاست‌جمهوری به دو، سه موفقیت بزرگ رسید که ناکامی‌های دیگرش را پوشاند. اما در

دوره دوم دیگر برجاسی در کار نیست و کاهش تورمی هم اتفاق نخواهد افتاد. بنابراین باید approach یا رویکرد دیگری را مدنظر قرار دهد تا بتواند بدنه اجتماعی را به دنبال خود بکشد و گرنه به سرعت محبوبیتش را از دست خواهد داد.

بهکیش همچنین درخصوص مساله تفکیک برخی وزارتخانه‌ها هم می‌گوید: اگر دولت بخواهد در چارچوب مورد اشاره من حرکت کند، باید کوچک شود. ادغام وزارتخانه‌ها هم با هدف کوچک‌سازی دولت صورت می‌گیرد. اگر به مورد وزارت صنعت، معدن و تجارت بپردازیم، به نظر می‌رسد در همه کشورهای جهان یک هدف روشن پشت ایده ادغام صنعت و تجارت بوده است؛ وزارت صنعت معمولاً به دنبال افزایش تعرفه بوده تا از بخش صنعت حمایت کند اما وزارت تجارت به دنبال کاهش تعرفه بوده تا تجارت را گسترش دهد، در نتیجه این دو وزارتخانه در اغلب کشورها در برابر یکدیگر قرار داشته‌اند. کشورهای توسعه‌یافته برای از بین بردن این تقابل تصمیم گرفتند با ادغام وزارتخانه‌های صنعت و تجارت، یک نفر را مسوول تصمیم‌گیری نهایی کنند تا او نقطه بهینه تعرفه برای تامین منافع هر دو گروه را تعیین کند. به علاوه با رقابتی شدن اقتصاد، بسیاری از وظایف وزارت صنعت که اعطای مجوزهاست، از بین می‌رود و وزارتخانه کوچک می‌شود، بنابراین ادغام صنعت و تجارت یک هدف روشن داشته است. اما مگر امروز این هدف از بین رفته که دولت می‌خواهد بار دیگر دو وزارتخانه را از هم جدا کند؟ چه استدلالی برای این کار وجود دارد؟ اگر گفته شود وزارتخانه خیلی بزرگ شده و اداره آن از عهده یک نفر خارج است، این حرف قابل قبول است اما چاره آن تقسیم دوباره نیست، بلکه کوچک‌سازی وزارتخانه و اصلاح ساختار است، ضمن اینکه باید وزیری در راس این وزارتخانه بنشیند که تا این حد حمایت‌گرا نباشد.

این اقتصاددان درخصوص ساختار دولت بر این باور است که تعریف ساختار دولت باید بر اساس اهداف آن صورت گیرد اما چون دولت اهداف روشنی ندارد، هرچند وقت یک‌بار ساختاری را که از قبل از انقلاب به ارث رسیده، دستکاری می‌کند و به نتیجه خاصی هم نمی‌رسد. وی معتقد است اگر هدف را مشخص کرده و اراده جدی برای آن وجود داشته باشد، ممکن است لازم شود «وزارت مبارزه با قاچاق و فساد» یا «وزارت رقابتی کردن اقتصاد» ایجاد شود.

بهکیش درخصوص تاریخچه تغییر چینش وزارت صنعت و بررسی روند موجود اظهار می‌کند: امروز وزارت صنعت همان است که قبل از انقلاب بوده، هیچ تجدید ساختار یا ارزیابی مجددی در این بخش انجام نشده است تا مشخص شود کدام صنعت مزیت و کدامیک توان صادراتی شدن دارد. در زمان وزارت آقای جهانگیری در وزارت صنایع، آقای نیلی کاری پژوهشی با عنوان «استراتژی توسعه صنعتی» انجام داد که کار بسیار قابل‌توجهی بود؛ اما هیچ‌گاه مورد استفاده قرار نگرفت. وی می‌افزاید: وزرای صنعت ما فقط چسبیده‌اند به صنعت خودرو. بعد هم با اتکا به اطلاعات نادرست ادعا می‌شود این صنعت چند میلیون شغل ایجاد کرده است. مثل زمانی که گفته بودند ۱۱۰ هزار خودرو در انبار کارخانه‌های خودروسازی دیو شده و یکی دیگر از

وزرا گفته بود، اگر ابعاد ۱۱۰ هزار خودرو را محاسبه کنیم، مساحت بخشی از غرب تهران را پر می‌کند ولی با همان حرف‌ها از کابینه رای گرفتند و برای فروش ۱۱۰ هزار خودرو تسهیلات پرداخت کردند.

بهکیش در بخش دیگری از سخنان خود ایجاد اشتغال در کشور را در بوته نقد قرار می‌دهد و می‌گوید: دولتمردان مرتباً از هدف «ایجاد اشتغال» صحبت می‌کنند. اگر به دنبال ایجاد اشتغال هستید، دو راه بیشتر ندارید: یا باید یک واحد اقتصادی موجود را گسترش دهید یا برای راه‌اندازی واحد جدید دست به جذب سرمایه بزنید. اما دولت در عوض چه کرده؟ سال گذشته منابع مالی بسیاری برای پرداخت تسهیلات به واحدهای مشکل‌دار اختصاص داده است. این کار ممکن است مشکل آن واحدها را به‌طور موقت حل کرده و تولیدشان را افزایش داده باشد اما هیچ کمکی به پایداری آنان یا ایجاد اشتغال نکرده است چراکه این واحدها کارگران قبلی خود را داشته‌اند. وی ادامه می‌دهد: منظورم این است که وقتی هدف را گم می‌کنیم، با سیاستگذاری نادرست، منابع مالی خود را در جای نامناسب هزینه می‌کنیم. اگر هدف ما ایجاد اشتغال است، باید سه ضلع چارچوب مثلثی را مدنظر داشته باشیم. فراموش نکنید تا وقتی نرخ سود ۲۰ درصدی در نظام بانکی وجود داشته باشد، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در بخش‌های مولد اقتصاد هیچ توجیهی ندارد تا به توسعه اشتغال منجر شود.

منبر حضوری؛ صادرات غیرنفتی می‌تواند تقاضا ایجاد کرده و به تولید و اشتغال رونق دهد. مشوق‌های نقدی با هدف فتح بازارهای جهانی و با عنوان ارائه جوایز نقدی به صادرکنندگان می‌تواند بسیار مفید باشد زیرا به صادرکنندگان قدرت مانور بیشتری می‌دهد. به این ترتیب نقش مشوق‌های صادراتی و بحث ارائه ضمانتنامه دو عامل اصلی برای رسیدن به رشد صادرات است. صادرات غیرنفتی در سال گذشته از نظر ارزشی ۲۸ درصد رشد داشته است. آمارهای صادراتی نشان می‌دهد مشوق‌های ایزاری باید بتواند در عرصه‌های بین‌الملل صادرات را افزایش و بنگاه‌ها را قوام بدهد. در این بین دولت با مشوق‌های ایزاری در حمایت از صادرات می‌تواند به تولید پایدار و اشتغالزایی کمک کند. چندی پیش محمدرضا انصاری، رئیس انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی با اشاره به اهمیت صادرات برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی گفت: تاثیر صادرات در رشد و شکوفایی اقتصاد بدان معناست که نقشی درون‌زا داشته و به توانمندی داخلی کمک می‌کند. انصاری با اشاره به سال‌های تحریم به عنوان عاملی بازدارنده برای رشد صادرات در کشور افزود: در این سال‌ها که کشور اسیر تحریم‌های ظالمانه بود متأسفانه بیشتر بازارهای جهانی را از دست دادیم که در صورت حمایت‌های دولتی می‌توانیم این بازارها را دوباره فتح کنیم. رئیس انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی با بیان اینکه صادرکنندگان کشور در حال حاضر نیازمند حمایت‌های نقدی و متناسب با تولید هستند تاکید کرد: این نوع حمایت به صادرکننده کمک می‌کند تا بتواند با رقبای خارجی رقابت کند.

اکثر صادرکننده‌ها ناآگاه از صندوق ضمانت

مسعود بنابیان، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در پاسخ به این سوال که توجه به ضمانت صادرات چقدر می‌تواند به توسعه صادرات کالاهای غیرنفتی کمک کند در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: از آنجا که بیشتر صاحبان صنایع و تاجران ما صاحب کارخانه‌ها و شرکت‌های کوچکی هستند و مشتری اینها هم کسانی هستند که در صنایع کوچک فعالیت دارند بنابراین دریافت ضمانت صادرات خیلی می‌تواند به موفقیت این صنایع و در کل رشد اقتصاد کمک کند. او ادامه داد: بیشتر کارخانه‌های ما مشکل ضمانتنامه دارند و نمی‌دانند پولی که هزینه می‌کنند به آنها برمی‌گردد یا خیر؟ با توجه به اینکه این شرکت‌ها در بازاریابی خارجی هم مشکلاتی را دارند به این ترتیب اگر یک صندوق ضمانت بتواند صادرات و برگشت پولشان را ساده‌تر تضمین کند و هزینه‌های آنها را کاهش بدهد می‌تواند به رشد آنها کمک کند. در نتیجه شرکت‌های داخلی ما می‌توانند با دل‌جرات بیشتری صادرات داشته باشند و مشکل بازاریابی و پیدا کردن مشتریان خرد در خارج از کشور را هم حل می‌کند. عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در پاسخ به این سوال که چقدر فضای رقابتی برای محصولات صادراتی ایران نسبت به سایر کشورهای جهان وجود دارد، اظهار کرد: باید خودمان این فضا را ایجاد کنیم، بعضی از کشورها جزو کشورهای هدف هستند که صندوق ضمانت صادرات باید روی آنها تمرکز کند. به طور مثال کشورهایایی که بیشترین رابطه را با صنایع کوچک ما دارند از جمله کشورهای همسایه بازار مناسبی برای رشد صنایع ما هستند. به این ترتیب باید شرایطی را به وجود آوریم که

هزینه‌هایمان کاهش یابد و فضا هرچه بیشتر رقابتی شود. بنابیان در ادامه درباره نقش بانک‌ها در چرخه صادرات سخن گفت و اظهار کرد: نقش بانک وقتی مهم است که بحث ال سی و گشایش اعتبار مطرح باشد. متأسفانه کشورهایایی که قصد خرید از ما را دارند هنوز وارد بحث ال سی نشده‌اند. یکی از عوامل آن هم این است که در ایران وقتی وارد سیستم بانکی می‌شوید بروکراسی پیچیده‌تر می‌شود در نتیجه شرایط برای شرکت‌های کوچک دشوارتر می‌شود. این در حالی است که اگر صندوق ضمانت توسعه برای حمایت از صادرات ریسک‌های لازم را بپذیرد و دولت هزینه‌ای را برای تسهیل صادرات بدهد، شرایط بهبود پیدا می‌کند. او در پاسخ به این سوال که نگاه بخش خصوصی به صندوق ضمانت صادرات چگونه است، اظهار کرد: بیشتر صادرکننده‌ها و کسانی که باید از این صندوق استفاده‌کننده با آن آشنایی چندانی ندارند و متأسفانه خیلی از چند و چون آن آگاه نیستند. باور دارم در این زمینه خود صندوق ضمانت صادرات، تشکل‌های صنفی، اتاق‌های بازرگانی، خانه صنعت و معدن همه به سهم خود کوتاهی کرده‌اند در حالی که باید به این مهم بیشتر توجه کنند، توقع این است که صندوق با مشارکت اتاق‌های بازرگانی برنامه‌ای داشته باشد و این را به اعضای خود تبیین کند که صندوق چیست و چه امکاناتی دارد. بنابیان در ادامه با انتقاد از بروکراسی پیچیده در ایران یادآور شد: هرچند ماهیت صندوق خوب است اما یک مشکل آن بحث بروکراسی است که بخش خصوصی را خسته می‌کند. اگر صندوق بتواند این معضل را حل و از آن دوری کند شاید شرایط خیلی بهتر شود. او در آخر به قوانین موجود در کشور در حمایت از صادرکننده و بخش خصوصی اشاره و بیان کرد: هرچند قوانین زیادی در این حوزه وجود دارد اما اگر قانون ساده‌تر از اینها شود، خیلی بهتر است. در قانون بحث اهلیت مطرح نشده درحالی که اگر

معیاری برای تشخیص اهلیت صادرکننده ایرانی باشد و برای کسی که چندین سال مشغول صادرات است بتواند شرایط ویژه‌ای بگذارند و اهلیت صادرکننده برای صندوق محرز شود، خیلی بهتر است.

با کمبود منابع روبه‌رو هستیم

محمدحسین برخوردار، کارشناس اقتصادی نیز در گفت‌وگو باصمت بر اهمیت ضمانت صادرات برای رشد و توسعه صادرات تاکید کرد وگفت: از آنجا که امیدی به نرخ نفت نیست باید تمام فکر و برنامه‌های مسئولان روی محور صادرات باشد. تمام عقلای صنعتی، تشکل‌ها و... باید گرد هم آمده و با برنامه‌ریزی بلندمدت و بهره‌گیری از فناوری روز دنیا صادرات را در مسیر بهبود قرار دهند و از این طریق در کنار ارزآوری، کشور به عنوان یک کشور صادرات‌محور در همه ابعاد معرفی شود و سهم زیادی از بازارهای بین‌المللی را به سیطره خود در آورد. برخوردار ادامه داد: ضمانت صادرات می‌تواند به صادرات محصولات غیرنفتی و فنی- مهندسی کمک کند. از آنجا که شرکت‌های فنی- مهندسی یا صادرکننده‌های خرد به اندازه کافی پول ندارند در نتیجه دریافت ضمانتنامه در انجام کار بسیار موثر است و می‌تواند کمک شایانی به آنها کند. او تاکید کرد: باید صندوق ضمانت توسعه هرچه وسیع‌تر به فعالیت خود ادامه دهد و علاوه بر کارهای تولیدی برای کارهای خدماتی هم ضمانت‌های کافی را به اجرا بگذارد تا بخش خدماتی که خارج از کشور کار می‌کند با تکیه بر تسهیلات این صندوق بتواند در مناقصات زیادی شرکت کرده و از این طریق ارزآوری زیادی برای کشورمان داشته باشند. عضو سابق اتاق بازرگانی در پاسخ به این سوال که وضعیت ضمانتنامه صادراتی را در کشور به چه صورت می‌بینید، اظهار کرد: در حال حاضر صندوق ضمانت توسعه به اندازه کافی پول ندارد به همین دلیل فرد با ریسک خود دست به صادرات می‌زند. حال در شرایطی که سوئیفت باز نمی‌شود و پول نقدی جابه‌جا می‌شود باعث می‌شود که فرد با ریسک بیشتری کار کند.

برخوردار برای حل مشکل صادرکنندگان پیشنهاد داد: باور دارم که باید مقدار ضمانت صادرات صندوق را افزایش داد تا کمک شایانی به حل معضل صادرات غیرنفتی شود. در این بین هرچه دولت در بحث مالی ورود کند و در بحث حمل‌ونقل محصولات صادراتی نقش مثبتی داشته باشد به این معناست که از بخش خصوصی حمایت کرده است. او ادامه داد: نگاه بخش خصوصی هم به این ضمانتنامه‌ها بسیار مثبت است و همه از آن استقبال می‌کنند. این کارشناس اقتصادی در ادامه به بحث قانون اشاره و اذعان کرد: خوشبختانه ما از نظر قانونی مشکلی نداریم، خیلی از موارد در قانون آمده اما متأسفانه بودجه و درآمدهایی که در اختیار دولت قرار می‌گیرد نمی‌تواند هزینه‌ها را پوشش دهد. به این ترتیب صندوق نمی‌تواند سرمایه‌گذاری آنچنانی در حمایت از تولیدکننده داشته باشد. او اظهار کرد: هرچند ما مشکل قانونی نداریم و قانون در حمایت از بخش خصوصی سکوت نکرده اما با کمبود منابع روبه‌رو هستیم و به همین دلیل نمی‌توانیم از این قوانین استفاده کنیم. در این راه همه باید کمک کنیم تا در حمل‌ونقل، بیمه صادراتی و وجوهی که برمی‌گرداند بتوانیم آن را با بانک مبادله و پول خود را دریافت کنیم.

روزنامه جهان صنعت / شنبه ۱۷/۰۴/۹۶ شماره ۳۶۷۳ صفحه ۳

تلاش برای گسترش مبادلات جهانی

صفحه اقتصاد: گروه اقتصادی- اعتبارات اسنادی که به عنوانی تعهدی از بانک برای خریدار و فروشنده در معاملات بین‌المللی با هدف حمایت از تجارت در کشور به کار گرفته می‌شوند، به عنوان ابزاری برای جلوگیری از تکانه‌های ارزی و تسهیل جریان مبادلات تجاری و مدیریت صادرات و واردات می‌توانند ارزش‌آفرینی بسیاری برای فعالان اقتصادی و همچنین سیستم بانکی کشور داشته باشند. با این حال همچنان بسیاری از بانک‌های بزرگ دنیا، در به رسمیت شناختن همتایان ایرانی خود با شک و تردید نسبی مواجه‌اند و نگران جریمه‌های احتمالی هستند و بر این باورند که این کار ریسک زیادی برای آنها به همراه خواهد داشت. از سوی دیگر علاقه بانک‌های کوچک خارجی برای برقراری روابط با ایران، بیش از بانک‌های بزرگ بین‌المللی است، اما این امر مورد پسند تولیدکنندگان ایرانی نیست زیرا فعالان اقتصادی در کشور علاقه بیشتری به گشایش LC از طریق بانک‌های بزرگ دنیا دارند و بر همین اساس است که چندان، روند فعلی برایشان خوشایند نیست. در واقع اگرچه تعداد گشایش اعتبارات اسنادی از میزان قابل قبولی برخوردار است اما مساله‌ای که در این راه پیش روی فعالان اقتصادی قرار دارد کوچک بودن رقم‌های گشایش شده است. با وجود در نظر گرفتن موارد فوق، آمارهای بانک مرکزی از تعداد ال‌سی گشایش شده در طول یک سال گذشته، نشانگر سرعت گرفتن این فرآیند در کشور دارد و آمارها حاکی از این امر هستند که تعداد گشایش اعتبارات اسنادی در بخش واردات در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۷۴۹۴ فقره و جمعا به مبلغ ۱۹/۲ میلیارد دلار بوده

است. مجموع اعتبارات اسنادی صادراتی دریافتی نیز در سال گذشته بالغ بر ۲/۷ میلیارد دلار و گشایش آلسی در بخش واردات در بهار امسال، بالغ بر سه میلیارد دلار و مجموعاً تعداد ۳۴۷۷ فقره بوده است.

جهش گشایش اعتبارات ارزی

به گزارش «جهان صنعت»، به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، مدیریت صحیح واردات و صادرات یکی از اولویتهای دولت یازدهم برای حمایت از تولید و افزایش خودکفایی در اقتصاد کشور بوده است. در این مسیر جلوگیری از تکانه‌های ارزی و تشویق سیاستگذاران به گشایش اعتباری اسناد از مهم‌ترین اقدامات دولت که از سویی هم جریان نقل و انتقالات ارزی را از صرافی‌ها به سوی بانک‌ها هدایت کرده و برای آنها درآمدزایی می‌کند و هم باعث کاهش هزینه‌های تجار و پوشش ریسک آنها می‌شود. کارشناسان با بیان اینکه این اقدام بازی برد- برد تجار و بانک‌هاست معتقدند این مساله موجب می‌شود هزینه بانک‌ها به سوی درآمدهای کارمزد محور رود و از سویی دیگر نیز از سرمایه و کالای تجار نیز حفاظت می‌شود. اعتبار اسنادی تعهدی از بانک است که به خریدار و فروشنده داده می‌شود و این اسناد در معاملات بین‌المللی نقش زیادی دارد. در واقع با استفاده از این روش بانک تعهد می‌کند که میزان پرداختی خریدار به فروشنده به موقع و با مبلغ صحیح به دست فروشنده برسد و هرگاه خریدار قادر به پرداخت مبلغ خرید نباشد، بانک موظف است باقیمانده یا تمام مبلغ خرید را بپردازد. توجه به استفاده از اعتبارات اسنادی با هدف حمایت از تجارت مورد توجه دولت یازدهم قرار گرفت. کارشناسان نیز معتقدند گشایش اسناد اعتباری باعث مدیریت صادرات و واردات و کاهش ریسک تجار می‌شود، ضمن اینکه عاملی می‌شود تا بانک‌ها مسیر بانکداری به روز، مشخص و سالم جهانی را در پیش گیرند. براساس گزارش بانک مرکزی آمار گشایش اعتبارات اسنادی با افزایش روبه‌رو بوده است. آمار گشایش اعتبارات اسنادی در بخش واردات در سال ۱۳۹۵ تعداد ۱۷۴۹۴ فقره جمعاً به مبلغ ۱۹/۲ میلیارد دلار و در سه ماهه اول سال جاری تعداد ۳۴۷۷ فقره مجموعاً بالغ بر سه میلیارد دلار است. همچنین در سال ۱۳۹۵ مجموع اعتبارات اسنادی صادراتی دریافتی بالغ بر ۲/۷ میلیارد دلار بوده است.

تلاش برای تسهیل امور در بخش بانکی

بانک مرکزی در طول سال‌های گذشته و به خصوص با لغو تحریم‌ها افزایش گشایش اعتبارات ارزی را در دستور کار قرار داده و تلاش کرده امور ارزی تجار را به جای مراجعه به صرافی‌ها، به شعب ارزی بانک‌ها سوق دهد. مردادماه سال گذشته نخستین بخشنامه ارزی برای بانک‌ها صادر شد که بر مبنای آن بانک‌ها مجوز ورود به بازار آزاد خرید و فروش ارز را دریافت کردند اما گذشت چند ماه و بی‌میلی آنها برای ورود به این بازار، بانک مرکزی را بر آن داشت تا بخشنامه جدیدی را صادر و از فعالان اقتصادی بخواهد برای امور ارزی خود به جای مراجعه به صرافی‌ها، به شعب ارزی بانک‌ها مراجعه کنند. در دی ماه نیز معاون اول رئیس‌جمهور، شیوه‌نامه تامین مالی ارز مورد نیاز فعالان اقتصادی را صادر کرد تا با تسهیل امور ارزی در بخش بانکی، از نقش‌آفرینی صرافی‌ها کاسته شود. بر این اساس تسهیلاتی برای واردکنندگان با نرخ بازار در نظر گرفته

شد و به بانک‌ها اجازه داده شد با دریافت حداقل ۱۰ درصد از مبلغ اعتبار اسنادی به صورت علی‌الحساب، گشایش اعتبار کنند. همچنین چنانچه کالا را ظرف مدت شش ماه از تاریخ گواهی ثبت آماری مربوط حمل کنند نه تنها ریسک نوسانات نرخ ارز را نخواهند داشت، بلکه با نرخ روز صدور گواهی ثبت آماری یا نرخ روز معامله اسناد- هر کدام که کمتر باشد- وجه اسناد را با بانک تسویه کنند. کارشناسان با بیان اینکه صدور ضمانتنامه‌های بانکی و گشایش اعتبار اسنادی موجب مدیریت واردات و صادرات می‌شود، افزایش اعتبارات اسنادی را به فال نیک گرفته و معتقدند این مساله یکی از مصداق‌های اقتصاد مقاومتی است.

نگرانی بانک‌های بزرگ خارجی

در همین راستا عضو شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی می‌گوید: بعد از برجام شرایط بانکی از نظر ظاهر و به لحاظ باز شدن سوئیفت و برقراری روابط بانکی، مساعدتر از دوران تحریم شده است. محمد لاهوتی می‌افزاید: بانک‌های کشور نیز به فراخور حال، بانک‌های کارگزار طرف خود را در کشورهای مختلف پیدا کرده و اقدام به عقد قرارداد کاری با آنها می‌کنند؛ ولی اینکه بانک‌های ایرانی درخواستی برای گشایش اعتبار بدهند و چه مقدار بانک‌های خارجی پذیرا باشند، بحث دیگری است. وی تصریح کرد: آنچه اکنون اتفاق افتاده آن است که بانک‌های ایرانی، آمادگی برقراری ارتباط را اعلام می‌کنند ولی تمام بانک‌های دنیا به خصوص اروپایی‌ها و حتی بانک‌های کشورهای مثل ژاپن، کره جنوبی و حتی چین نیز سطح ارتباطی که با بانک‌های ما برقرار کرده‌اند را به بانک‌های کوچک محدود کرده و بانک‌های بزرگ کمتر با ایران مراوده دارند.

لاهوتهی افزود: بانک‌های بزرگ به دلیل گستردگی فعالیت اقتصادی خود با بانک‌های آمریکایی و البته چگونگی برخورد دولت این کشور، نگران برگشت تحریم‌ها یا احیاناً بهانه‌گیری آمریکایی‌ها در جهت جریمه کردن بانک‌های خود هستند لذا آنها تاکنون علاقه‌ای به همکاری با بانک‌های ایرانی، نشان نداده‌اند. عضو شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی به مهر گفت: البته این احتمال هم وجود دارد که فروشنده در آن بانک کوچک مستقر در کشور خارجی طرف معامله ایران، حساب نداشته و علاقه‌ای به کار کردن با آن بانک هم نداشته باشد؛ ثانیاً اینکه برخی از فروشندگان اروپایی، حتی به دلیل نگرانی‌هایی که برای مرادده ایران دارند، احیاناً پذیرای اعتبار اسنادی ایرانی و حتی توسط بانک‌های کوچک محلی کشور خود هم نیستند؛ پس این امر، عملاً سیستم فعالیت اقتصادی کشور در بخش خصوصی که بیشتر صنایع کوچک و متوسط را تشکیل می‌دهند، به سمت استفاده از صرافی‌ها سوق می‌دهد و تجار، کمتر به سمت استفاده از شرایط بانکی می‌روند.

لاهوتهی ادامه داد: حتی در کشورهای مثل فرانسه، ایتالیا و آلمان که اتفاقاً با ما تجارت زیادی هم دارند، بانک‌هایی هستند که با ایران ارتباط هم برقرار کرده‌اند ولی به این دلیل که فروشندگان کالا به ایران، حاضر به انجام عملیات بانکی با ایران نیستند؛ مشکلاتی بروز می‌کند.

روند گشایش، بدون مشکل اما کند

همچنین رییس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی در این رابطه می‌گوید: بانک‌های کوچک دنیا بیشترین بار گشایش اعتبارات اسنادی را به دوش می‌کشند و هنوز بانک‌های بزرگ، با آنها کار نمی‌کنند. این در حالی است که تولیدکنندگان ایرانی تمایل دارند بانک‌های بزرگ دنیا وارد گشایش ال سی شده و رقم‌های بالا را برایشان گشایش کنند اما اکنون بانک‌های بزرگ وارد این پروسه نمی‌شوند.

حسین سلیمی به مهر گفت: البته روند گشایش ال سی اکنون بدون مشکل سپری می‌شود و هر تولیدکننده با توجه به میزان نیازی که دارد، می‌تواند بسته به توانمندی بانک طرف معامله خارجی، کار گشایش ال سی را انجام دهد، اما به هر حال بیشتر کار را بانک‌های کوچک دنیا انجام می‌دهند و بانک‌های بزرگ هنوز هم مشکلات مرادده تجاری با ایران دارند.

رییس کمیسیون سرمایه‌گذاری اتاق بازرگانی ایران خاطرنشان کرد: البته روند گشایش اعتبارات اسنادی هنوز به دوران قبل از تحریم برنگشته است، چراکه بانک‌های بزرگ این مراددهات را به کندی انجام می‌دهند اما به مرور کار در حال انجام است و بانک‌های کوچک تمایل زیادی برای گشایش ال سی دارند. البته در دوران تحریم، گشایش ال سی صورت می‌گرفت اما هزینه بالایی را به تولید تحمیل می‌کرد.

روزنامه دنیای اقتصاد / شنبه ۹۶/۰۴/۱۷ شماره ۴۰۸۷ صفحه ۲

با بررسی فرآیند فعالیت بنگاه‌های کوچک و متوسط شناسایی شد

عوامل حذف کسب‌وکارها

دنیای اقتصاد: «بقای بنگاه‌های کوچک و متوسط به چه عواملی بستگی دارد؟» راه‌اندازی و تکثیرگرایی بیش از حد شرکت‌های کوچک و متوسط در صنایع مختلف به منظور اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری یکی از مواردی است که در سال‌های اخیر از سوی تصمیم‌سازان اقتصادی مورد توجه قرار گرفته است. اما صورت مساله اصلی این است که تداوم حیات این بنگاه‌ها پس از تاسیس به چه پارامترهایی نیاز دارد، چرا که در صورت تعطیل یا نیمه تعطیل شدن بنگاه‌های کوچک و متوسط، بخش عمده‌ای از افراد به کار گرفته شده، دوباره به جمع بیکاران افزوده خواهند شد و این موضوع تبعات زیان‌بار بیشتری نسبت به بیکاری اولیه به بار خواهد آورد.

براساس گزارش پژوهشی «احسان جنتی‌فرد» که از سوی شبکه بهینه کاوی ایران منتشر شده، شروط بقای SMEها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد برای بنگاه‌های کوچک و متوسط ضروری است باتوجه به اینکه در چه صنعتی در حال فعالیت هستند با تشخیص «اندازه بهینه تولید» در زمینه فعالیت خود و در جهت رسیدن به این اندازه تلاش کنند تا بتوانند از ویژگی‌های «صرفه به مقیاس تولید» در صنعت خود بهره‌مند شوند. در غیر این صورت شرکت‌های بزرگ‌تری که در این حیطه فعالیت می‌کنند، عرصه را بر آنها تنگ خواهند کرد و با گذشت زمان بازار به سمت انحصار بیشتر حرکت کرده

و بنگاه‌های کوچک با تهدیدهای جدی مواجه خواهند شد. به عبارت دیگر، شرط لازم بقا و افزایش رقابت‌پذیری شرکت‌های کوچک و متوسط، حمایت از بزرگ شدن آنها و عدم تکثرگرایی بیش از حد است. نتایج برخی بررسی‌ها نشان می‌دهد در طول سه دهه گذشته با وجود تلاش‌های صورت‌گرفته از سوی متولیان اقتصادی برای بهبود محیط کسب‌وکار، همچنان عوامل مهم و موثری منجر به ناپایداری برندها در ایران می‌شود. یکی از موانع شکل‌گیری و تداوم برند در کشور، «عدم توجه به ظرفیت جذب اقتصاد» و «ایجاد واحدهای صنعتی مشابه متعدد» است. در این میان ایجاد واحدهای صنعتی مشابه متعدد بنا به دلایلی مانع بالفعل شدن الزامات شکل‌گیری برندها در فعالیتهای اقتصادی می‌شود که از جمله این دلایل می‌توان به محدود بودن منابع مالی اشاره کرد. توزیع این منابع میان تعداد زیادی واحد تولیدی، رقم‌ناچیزی خواهد بود که مشکلی را حل نمی‌کند و بحران سرمایه در گردش از دیگر مصادیق آن است. تعداد واحدهای مشابه موجب ایجاد رقابت مخرب میان این واحدها و شکل‌گیری فساد در میان آنها می‌شود. در این واحدها صرف هزینه برای تحقیق، توسعه و نوآوری توجیه ندارد، زیرا نوآوری نیاز به مقیاس اقتصادی دارد. به همین دلیل در اکثر تولیدات این واحدها با وجود گذشت زمان، تغییر چشمگیری در ظاهر و کیفیت محصول ایجاد نمی‌شود. براساس نتایج به دست آمده، علاوه بر تعدد بنگاه‌های مشابه، می‌توان به عوامل دیگری همچون «مداخله‌های نامناسب دولت»، «ناکارآمدی نهادهای پشتیبان از جمله نهاد حقوق مالکیت و نهاد مدیریت»، «خرد شدن بیش از اندازه بنگاه‌ها»، «عدم شکل‌گیری روابط در صنعت توسعه‌یافته بین سطوح مختلف بنگاه‌های کشور» و «درون‌زا نبودن علم و فناوری در عدم شکل‌گیری برند در ایران» اشاره کرد.

جرایمی حذف کوچک و متوسطها

در این گزارش با استناد به داده‌های مرکز آمار ایران آمده است: داده‌های مرکز آمار ایران بیانگر این موضوع است که بخش عمده اشتغال (۵۹/۲) صنعتی کشور طی سال ۱۳۹۰ در بنگاه‌هایی با کارکنان کمتر از ۲۰۰ نفر متمرکز بوده است. با این حال متأسفانه در چند سال اخیر، به دلایل مختلفی، بنگاه‌های کوچک و متوسط به سمت تعطیلی و نیمه‌تعطیلی پیش رفته‌اند و حداقل ۶۰ درصد بنگاه‌های تولیدی که اغلب آنها هم بنگاه‌های کوچک و متوسط هستند، تعطیل شده‌اند. آمارهای منتشر شده نشان می‌دهد تا اواخر فروردین سال ۱۳۹۵ معادل ۵۰ درصد واحدهای مستقر در شهرک‌های صنعتی با ۲۵ درصد ظرفیت خود به فعالیت مشغول بودند و در خوش‌بینانه‌ترین حالت ۱۰ هزار واحد تولیدی کرکره‌ها را پایین کشیده و تعطیل شده‌اند. اما وضعیت شهرک‌های صنعتی نیز از این قاعده مستثنی نیست و در شرایط وخیمی به سر می‌برند؛ به‌گونه‌ای که در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کل کشور، ۳۴ هزار و ۵۳۰ واحد تولیدی در سال گذشته به بهره‌برداری رسیده است که از این تعداد، ۶ هزار و ۲۳۹ واحد متوقف و بسیاری از واحدهای به اصطلاح فعال، در حالت نیمه‌تعطیل قرار دارند. باتوجه به جایگاه و اهمیت ویژه شرکت‌های کوچک و متوسط در اقتصاد و نظر به آمار نگران‌کننده که در زمینه میزان تعطیلی این واحدها یا فعالیت در شرایط رو به افول آنها وجود دارد، ضرورت بررسی دلایلی که می‌تواند زمینه‌های حذف شرکت‌های

کوچک و متوسط را فراهم آورند بیش از پیش احساس می‌شود. براساس این گزارش، ورود بنگاه‌های اقتصادی به عرصه اقتصاد همواره به‌عنوان معیاری اصلی برای سنجش عملکرد هر بخش یا منطقه محسوب می‌شود. در این میان دو دیدگاه متفاوت وجود دارد؛ یک دیدگاه ورود شرکت‌ها در اندازه کوچک را پیشنهاد می‌دهد و گروه دیگر بر این باورند که شرکت‌های بزرگ به دلیل استفاده از صرفه‌های ناشی از مقیاس بر بنگاه‌های کوچک ارجحیت دارند.

از نگاه تاریخی هم توجه و تأکید بر اندازه، به‌عنوان معیاری برای بیان عملکرد در اقتصاد با فراز و نشیب‌هایی روبه‌رو بوده و در این میان بنگاه‌های کوچک، از سه دهه پیش به جای بنگاه‌های بزرگ مورد توجه بیشتری قرار گرفته‌اند. در اقتصاد، ساختار بازار یکی از ابتدایی‌ترین میانی است که بر مبنای آن هر بازار در طیفی بین رقابت کامل تا انحصار کامل قرار می‌گیرد و اندازه بهینه تولید مفهومی است که با توجه به ساختار بازاری که در آن قرار گرفته، تعیین می‌شود. اهمیت اندازه بهینه از آن جهت است که با مقایسه اندازه موجود در هر بنگاه با اندازه بهینه می‌توان به ظرفیتهای ممکن از حیث اشتغال، تولید و ارزش‌افزوده دست یافت. برای بنگاه‌های اقتصادی به ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط ضروری است با توجه به اینکه در چه صنعتی در حال فعالیت هستند و با تشخیص اندازه بهینه تولید در زمینه فعالیت خود در جهت رسیدن به این اندازه تلاش کنند تا بتوانند از ویژگی‌های صرفه به مقیاس تولید در صنعت خود بهره‌مند شوند. در غیر این صورت شرکت‌های بزرگ‌تری که در این حیطه فعالیت دارند عرصه را بر آنها تنگ می‌کنند و با گذشت زمان بازار به سمت انحصار بیشتر حرکت کرده و بنگاه‌های کوچک با تهدیدهای جدی مواجه خواهند شد.

تعیین اندازه بهینه تولید

براساس این گزارش در ادبیات اقتصادی تعاریف متعددی برای صرفه‌های ناشی از مقیاس، اندازه بهینه یا حداقل اندازه کارآ ارائه شده است. نظریه «صرفه‌های ناشی از مقیاس» معتقد است با افزایش مقیاس تولید، هزینه‌های متوسط تا سطحی از تولید که به سطح بهینه موسوم است، کاهش می‌یابد که در این میان عواملی نظیر «میزان سرمایه» و «اندازه بازار» تاثیر موثر و مثبتی بر صرفه‌های مقیاس دارند. در این گزارش به‌طور نمونه صنعت محصولات لبنی بررسی شده و برای تعیین میزان اندازه تولید بهینه در صنعت محصولات لبنی از روش «کومانور-ویلسون» استفاده شده است و به منظور بررسی میزان آسیب یا تهدیدی که برای شرکت‌های کوچک و متوسط در این صنعت وجود دارد میزان سهم بازار این شرکت‌ها طی سال‌های ۹۴-۹۰ مورد بررسی قرار گرفته است. صنعت محصولات لبنی به دلیل شرایط آب و هوایی ایران به‌عنوان یکی از مزیت‌های نسبی ورود به عرصه‌های تجارت بین‌الملل محسوب می‌شود. اما این صنعت نتوانسته است متناسب با این مزیت جایگاه خود را در بین کشورها کسب کند. «تولید در اندازه‌هایی کمتر از اندازه بهینه» از اصلی‌ترین دلایل این موضوع به شمار می‌رود. براین اساس موضوع اندازه بهینه تولید در این صنعت، خصوصاً برای بنگاه‌های کوچک و متوسط از مهم‌ترین موضوع‌هایی است که در این بررسی، مطالعه شده است. به این منظور تعداد ۲۱ شرکت در گروه محصولات لبنی برای مطالعه طی سال‌های ۹۴ - ۹۰ انتخاب شده‌اند. نتایج این بررسی نشان می‌دهد دو شرکت برتر در حال تصاحب نسبی بازار هستند، به گونه‌ای که هر سال مقدار ارزش‌افزوده بیشتری نسبت به حداقل اندازه کارآ تولید می‌کنند و اندازه شرکت آنها در حال رشد است. در این میان سایر برندها مغفول مانده و روبه‌روز عرصه تولید بر آنان تنگ‌تر می‌شود.

بُرد بنگاه‌های کارآ

ارزیابی‌ها نشان می‌دهد، بنگاه‌هایی که عموماً از حداقل اندازه کارآ برخوردار بوده‌اند درصد سهم بازار آنها نیز در حال افزایش است. البته شاخص «درصد سهم بازار» به‌عنوان یکی از شاخص‌های امید به تداوم فعالیت بنگاه و توان رقابت با سایر شرکت‌های هم‌گروه در نظر گرفته شده و لزوماً بنگاه‌هایی که درصد سهم بازار آنها در حال کاهش است، به معنای کاهش توان رقابت‌پذیری آنها نیست. بنابراین در ارتباط با موضوع شرکت‌های کوچک و متوسط یکی از مهم‌ترین نکاتی که باید به آن پرداخته شود، تداوم فعالیت‌های آنها در صنعت مربوطه است. یکی از مباحثی که در ارتباط با شرکت‌های کوچک و متوسط بیشتر مطرح می‌شود تاسیس و راه‌اندازی و تکثیرگرایی بیش از حد شرکت‌های کوچک و متوسط در صنایع مختلف به منظور اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری در شهرهای مختلف است. اما نکته مهمی که باید به آن توجه کرد، تداوم حیات این شرکت‌ها پس از تاسیس است، چرا که اگر پس از مدتی فعالیت به حالت تعطیل یا نیمه تعطیل درآیند بخش عمده‌ای از نفقات به کار گرفته شده به جمع بیکاران آن منطقه افزوده خواهند شد. این موضوع تبعات بی‌شماری به همراه خواهد داشت، چراکه اشخاص تازه بیکار شده برای زندگی شخصی خود و باتوجه به فعالیت در واحد تولیدی که اکنون با وضعیت ورشکستگی روبه‌ور شده، برنامه‌ریزی انجام داده‌اند. تبعات این موضوع حتی از بیکاری اولیه بیشتر خواهد بود؛ بنابراین ضروری است بنگاه‌های اقتصادی، همچنین سیاست‌گذاران نسبت به موضوع بزرگ شدن یک شرکت که حتی در اندازه کوچک و متوسط نباشد اما هنوز در اندازه حداقل کارآ فعالیت می‌کند، توجه بیشتری کنند.